

Antoine de Saint-Exupéry

Küçük Prensi

Cemal Süreya & Tomris Uyar
çevirisiyle

Yazarın kendi resimleriyle

Antoine de Saint-Exupéry

Küçük Prenses

Yazarın kendi resimleriyle

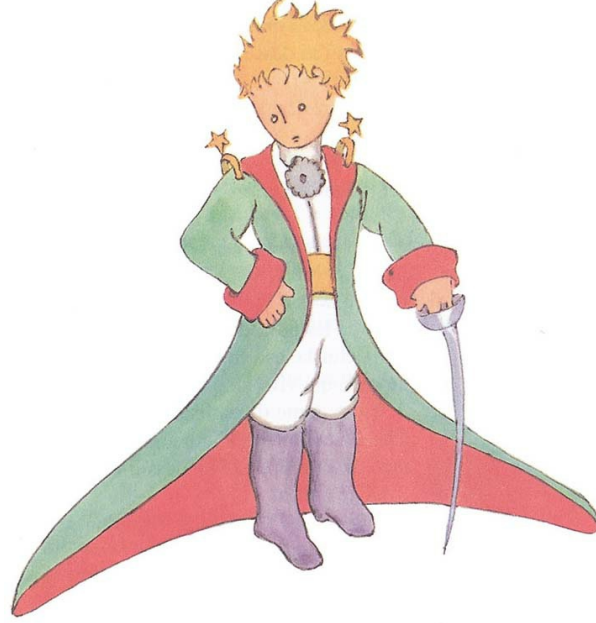
Cemal Süreya & Tomris Uyar
çevirisiyle

Sanırım, kaçarken,
bir yabancı kuş
sürüsünün göçünden
yararlanmıştı.

Yayın Koordinatörü: İpek Şoran
Düzeltili: Şenay Yamaç
Son Okuma: Seda Ateş
Kapak ve İç Tasarım: Güzde Bitir
Tasarım Uygulama: Güldal Yurtoğlu

1. Basım: Ocak 2015

E-kitap 1. sürüm: Ocak 2015

Ocak 2015 tarihli 1. basım esas alınarak hazırlanmıştır.

ISBN 978-975-07-2479-4

Le Petit Prince, Antoine de Saint-Exupéry

© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 2015

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Can Sanat Yayınları Yapım, Dağıtım, Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.

Yayıncı Sertifika No: 10758

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 89 Faks: 252 72 33

www.cancocuk.com cancocuk@cancocuk.com

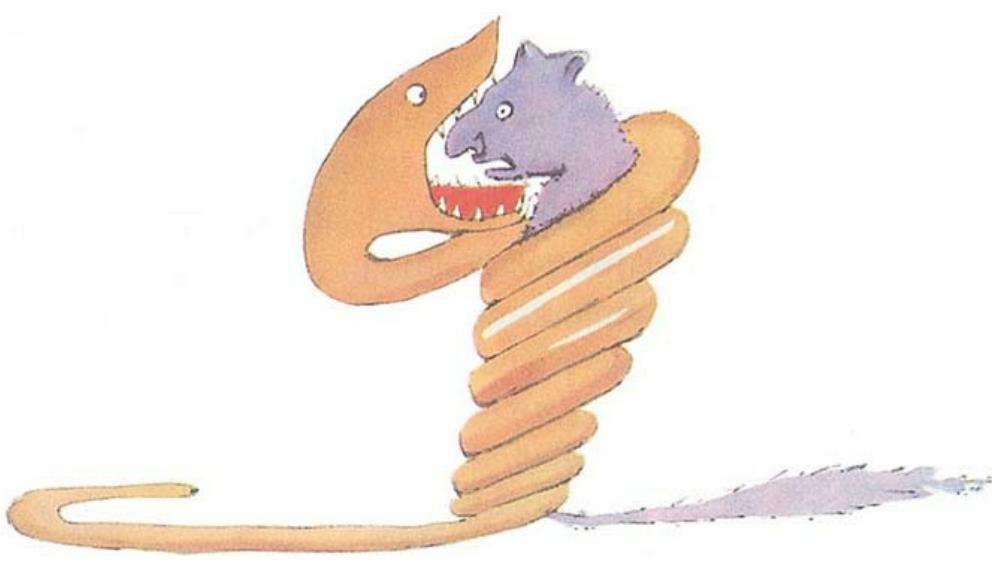
Antoine de Saint-Exupéry

Ünlü Fransız romancı Antoine de Saint-Exupéry, 1900 yılında Fransa'da doğdu. Bir kontun oğluydu. Dört yaşındayken babasını yitirdi. Öğrenimini tamamladıktan sonra pilot oldu. İkinci Dünya Savaşı'na havacı olarak katıldı. 1944 yılında görevli olarak, bir keşif uçağıyla Korsika'dan havalandı, bir daha da dönmedi. Ölümü böyle oldu. Yaşadığı hızlı, yoğun yaşam, romanlarına yansımıştır. "Yaşam, bize bütün kitapların öğrettiğinden daha çoğunu öğretir. Çünkü yaşam, bize karşı direnir. İnsan, ancak engellerle karşılaşp onları aşmaya çalıştıkça kendini tanıyabilir," der. En önemli yapıtları arasında Gece Uçuşu, Savaş Pilotu, İnsanların Dünyası sayılabilir. Ama Saint-Exupéry'nin en ünlü, en sevilen yapıtı Küçük Prens'tir. Yazar, bu kitabında çocukluğu anlatır, çocuk duyarlığı ile yaşam sorunları arasında sıkı ve ilginç bağlar kurar. İki usta yazar, Cemal Süreya ile Tomris Uyar'ın büyük bir özenle Türkçeye çevirdiği Küçük Prens, gerek taşıdığı öze, gerek anlatımdaki ustalığıyla, dünyanın en beğenilen çocuk klasiklerinden biri olmuştur. İlkokul, ortaokul çağlarındaki çocuklar kadar, büyüklerin de ellerinden düşürmeyeceği bir başucu kitabı. Saint-Exupéry'nin kendi çizdiği resimlerle süslediği bu güzel kitabı kıvançla sunuyoruz.

Bu kitabı, koskoca bir adama adadığım için küçüklerden beni bağışlamalarını dilerim. Ama önemli bir özürüm var: Şimdiye kadar bu adamdan daha iyi bir başka dostum olmadı. İkinci özürüm de şu: Bu adam, her şeyi değerlendirebilir. Çocuklar için yazılmış kitapları bile. Sonra üçüncü bir özürüm daha var: Bu adam Fransa'da oturuyor şimdi, aç, üstelik açıkta. Avutulmak ister. Bütün bu sayıp döktüğüm özürler yetmezse ben de kitabımı onun bir zamanki çocukluğuna adarım tabii. Bütün koca adamlar bir zamanlar çocuktular (gerçi aralarında bunu hatırlayanlara az rastlanır ya.)

İşte gerekli değişikliği yapıyorum:

Çocukluk günlerindeki Léon Werth için

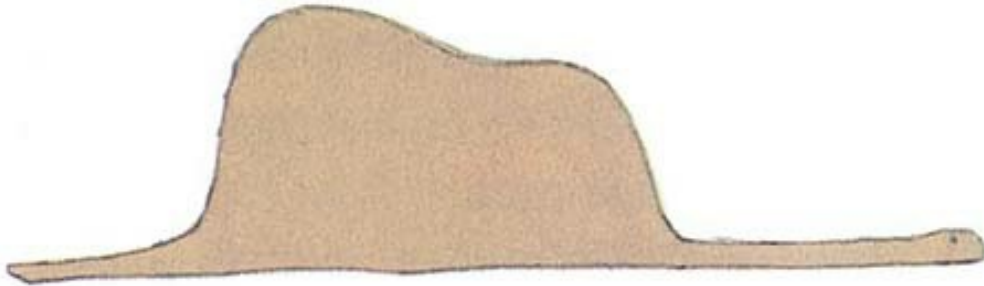
I

Altı yaşındayken bir gün, balta girmemiş ormanlar üstüne yazılmış "Yaşanmış Öyküler" adlı bir kitapta müthiş bir resim görmüştüm. Bir hayvanı yutmakta olan bir boa yılanını gösteriyordu. Resmin kopyası işte yukarıda.

Kitapta şöyle deniyordu: "Boa yılanları avlarını çiğnemededen olduğu gibi yutuverirler. Sonra da yerlerinden kımıldayamaz, sindirimleri için gerekli altı ayı uyumakla geçirirler."

Orman serüvenleri üstüne derin derin düşünmeye başladım. Biraz uğraştıktan sonra ben de renkli bir kalemle ilk resmimi yapmayı başardım. Resim No. - 1.

Aşağıdaki gibiydi:

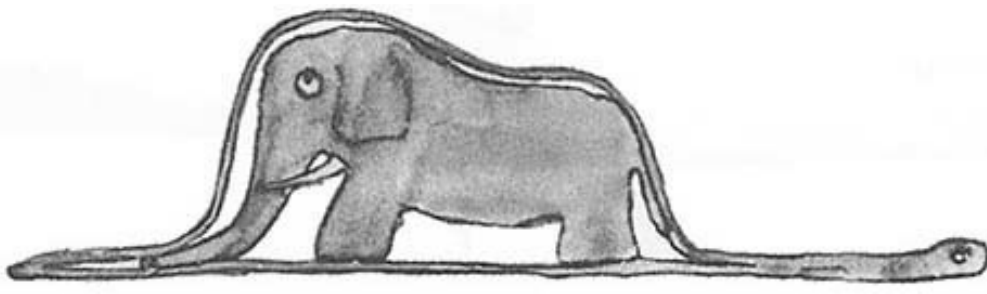

Yapıtımı büyüklere göstererek resimden korktular mı diye sordum.

Dediler ki, "Şapkadan da korkulur mu hiç?"

Oysa ben şapka değil, bir fili sindirmekte olan bir boa yılanı çizmiştim. Büyükler anlayabilsin diye bu kez ikinci bir resimde boğa yılanının içini de çizdim. Büyüklere bir şeyi açıklamazsanız olmaz.

Resim No. - 2 şöyle oldu:

Büyükler boa yılanlarını içten ve dıştan gösteren resimleri bir yana bırakıp tarih, coğrafya, aritmetik ve dilbilgisiyle ilgilenmemi öğütlediler. Böylelikle daha altı yaşında, bana parlak bir gelecek sunan resim sanatından vazgeçtim. Resim No. - 1 ve Resim No. - 2'nin uğradığı başarısızlık hevesimi kırmıştı. Büyükler hiçbir şeyi tek başlarına anlayamıyorlar, onlara durmadan açıklamalar yapmak da çocuklar için sıkıcı oluyor doğrusu.

Başka bir iş tutmalıydım, pilotluğa merak sardım. Dünyanın her yerinde biraz uçuş yaptım. Coğrafyanın da bana yararı olmadı değil. Bir bakışta Çin midir, Arizona mıdır ayırt edebilirim. Gece yolunu şaşırınca bu konudaki bilgisi insana destek oluyor.

Hayatım boyunca bir sürü önemli kişiyle bir sürü ilişkim oldu. Büyükler arasında bir sürü yıl geçirdim. Çok yakından tanıdım onları. Yine de ilk görüşlerim pek değişmedi.

Zekâsı azıcık parlak görünen birine rastladığımda yanımdan eksik etmediğim Resim No. - 1'i çıkarıyor, deneyimi uyguluyordum. Gerçekten kavrayışlı biri mi değil mi anlamaya çalışıyordum. Ama hepsinin verdiği karşılık birdi:

"Şapka."

Tabii ben de artık onlara ne boa yılanlarından ne balta girmemiş ormanlardan ne de yıldızlardan söz açıyordum. Onların düzeyine iniyordum. Briç, diyordum, golf, politika, kıravat mıravat. Onlar da böylesine akli başında biriyle tanıştıklarına bayağı seviniyorlardı.

II

İşte böyle, altı yıl önce, Büyük Çöl üstünde uçağım kazaya uğrayana kadar, içimi dökerek gerçek bir dostum olmadan yapayalnız yaşadım. Motorumun bir parçası kırılmıştı. Uçakta ne makinist ne de yolcu bulunduğundan bu güç onarım işinin üstesinden tek başıma gelmeye hazırlandım. Benim için bir ölüm kalım savaşıydı bu. Yanımda çok çok bir haftalık içme suyu vardı.

İlk gece, en yakın köyden bin mil uzakta, çölde uyudum. Okyanusun ortasında sal üstünde kalmış bir gemiciden daha yalnızdım. Gün doğup da tuhaf, incecik bir sesle uyandığım zaman nasıl şaşırıldığımı varın siz düşünün artık. Ses:

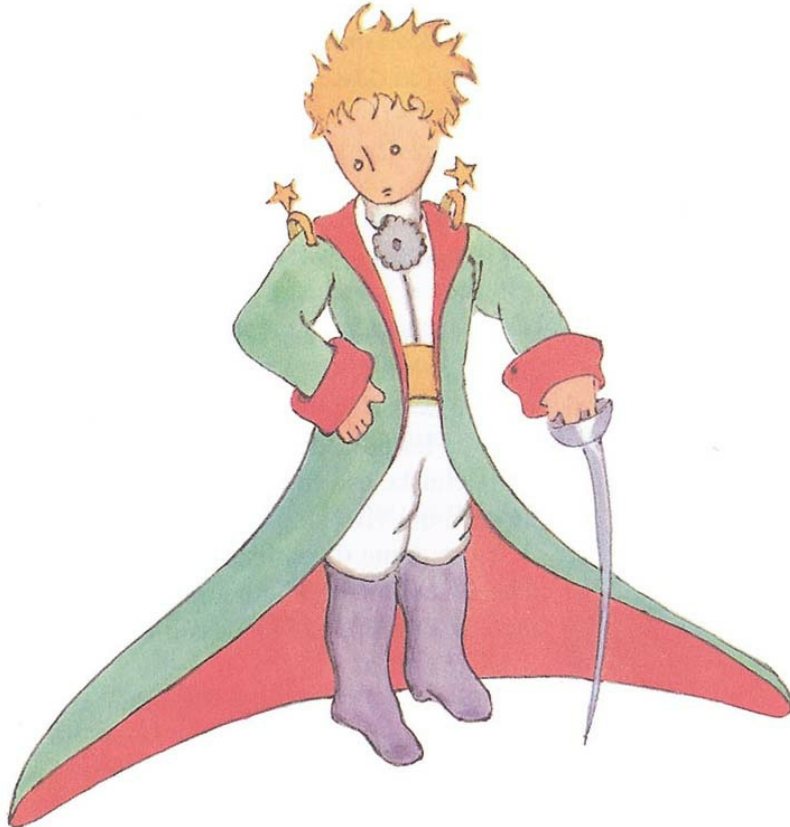
“Lütfen,” diyordu, “bir koyun çizer misiniz?”

“Ne!”

“Bir koyun çiz bana.”

Beynimden vurulmuşçasına yerimden fırladım. Gözlerimi ovuşturdum iyice. Her yanı gözden geçirdim. Karşımda beni ciddi ciddi süzen, küçük, eşi görülmedik biri duruyordu. İşte sonradan başarabildiğim kadarıyla yaptığım portresini yan sayfada sunuyorum. Kuşkusuz, bizim resim sevimlilik yönünden modelinden kat kat aşağıdır.

Ama bu benim suçum değil. Büyükler altı yaşımdayken resim sanatına karşı hevesimi kırmışlardı. Boa yılanlarının içten ve dıştan görünüşlerini saymazsak hiçbir şey çizmeyi öğrenmemiştim.

İşte sonradan başarabildiğim kadarıyla yaptığım portresi.

Gördüklerim karşısında gözlerim faltaşı gibi açılmıştı. Unutmayın ki en yakın köyden bin mil uzakta bulunuyordum. Bizim küçükse ne çölde yolunu şaşırma benziyordu ne de yorgunluktan, açlıktan, susuzluktan ya da korkudan bayılacak gibiydi. En yakın yerleşim merkezinden bin mil uzakta, çölün ortasında kalmış bir çocuk izlenimini de uyandırmıyordu hiç. Dilimi toparlayınca:

“Peki,” dedim, “ne yapıyorsun burada?”

Alçak sesle ve çok önemli bir şey söylüyormuş gibi aynı sözleri tekrarladı:

“Lütfen bir koyun çiz misin bana?”

Bir olaydaki gizlilik payı belirli düzeyi aştıktan sonra eliniz kolunuz bağlanır. İnanmayacaksınız ama en yakın köyden bin mil uzakta ve ölümle her an yüz yüze olduğum halde cebimden bir parça kâğıt ve bir dolmakalem çıkardım. Tam o sırada şimdiye kadar yalnız tarih, coğrafya, aritmetik ve dilbilgisiyle uğraştığım aklıma geldi ve bizim küçüğe (biraz da üzülerek) resim yapmayı beceremediğimi söyledim.

“Ne zararı var canım,” dedi, “bir koyun çiziver.”

Aksi gibi şimdiye kadar hiç koyun resmi yapmamıştım. İster istemez sık sık yaptığım iki resimden birini çizdim. Yani boa yılanının dıştan görünüşünü. Ama bizimki:

“Yoo! Yooo!” demesin mi, “Boanın içindeki bir fil istemiyorum. Boa çok tehlikeli bir yaratıktır. File gelince o da çok yer kaplar. Bizim oralarda her şey küçüktür. Bir koyun istiyorum aslında. Bir koyun çizsene bana.”

Çizdim koyunu. Resmi iyice inceledi, sonra:

 “Olmadı,” dedi, “bu daha şimdiden çok zayıf, hasta bir koyun. Bir tane daha çiz.”

Ben de bir tane daha çizdim.

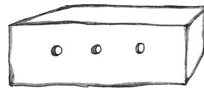
Dostum tatlı tatlı, hoşgörülle gülümsedi:

“Sen de görüyorsun ya, bu koyun değil, bal gibi koç. Boynuzlarına baksana.”

Resmi yeniden çizdim ama yine beğendirememiştim.

 “Bu da çok yaşlı. Ben öyle bir koyun istiyorum ki uzun süre yaşasın.”

Artık sabrım tükenmişti, üstelik uçağımın motorunu bir an önce sökmek istiyordum. Aşağıda gördüğünüz resmi karaladım.

“İstediğin koyun şu sandığın içinde,” diye kestirip attım.

Küçük eleştirmenin yüzünün birden aydınlandığını görünce şaşırdım.

“Tam da istediğim gibi oldu. Peki, bu koyun çok mu ot yer dersin?”

“Neden sordun?”

“Bizim oralarda her şey çok küçüktür de...”

“Ona kadar ot bulunur canım,” dedim, “ben sana küçücük bir koyun verdim.”

Resmin üstüne eğildi.

“Küçük dedimse... Bak! Bak! Uyumuş.”

İşte Küçük Prens’le dostluk kurmam böyle oldu.

III

Nereden geldiğini öğrenmem için uzun bir süre geçti. Bana durmadan sorular yağdıran Küçük Prens, benim sorduklarımı duymuyordu sanki. Konuşurken gelişigüzel söylediklerinden yavaş yavaş anladım her şeyi. Sözelimi uçağımı ilk gördüğünde (uçağımın resmini yapmayayım, çok karışıktır, altından kalkamam) şaşırmişti.

“Bu da nesi?”

“Uçar bu. Uçak. Benim uçağım.”

Uçabildiğini öğrenmesinden övünç duymuştum.

“Ne diyorsun,” diye haykırdı, “öyleyse gökten indin sen!”

“Evet,” dedim başımı eğerek.

“İnanılır şey değil! Ne tuhaf!”

Küçük Prens tatlı bir kahkaha atıverdi. Beni çileden çıkarmıştı bu. Talihsizliğimin ciddiye alınmasını isterim ben.

“Demek sen de gökten geliyorsun,” diye ekledi. “Hangi gezegendensin bakalım?”

Birdenbire varlığının gizemli karanlığında bir ışık yakaladım. Hemen sordum:

“Yani sen başka bir gezegenden mi geliyorsun?”

Karşılık vermedi. Gözlerini uçağımdan ayırmadan usulca başını sallıyordu.

“Bununla çok uzaktan gelmiş olamazsın zaten.”

Ve uzun uzun düşlere daldı. Sonra cebinden benim koyunu çıkararak hazinesini incelemeye koyuldu.

Ağzından kaçırdığı “başka gezegenler” sözü beni nasıl meraklandırmıştı, düşünün artık. Bu konuda daha çok bilgi edinmek için var gücümle çalıştım.

“Küçük dost, nerelisin sen?” dedim. “Bizim oralar dediğin yer neresi? Koyunu nereye götürmek istiyorsun?”

Düşünceli bir sessizlikten sonra konuştu:

“İyi ki sandığın içinde verdin onu. Geceleri orada yatar.”

“Doğru. Hem uslu durursan bir de ip veririm, koyununun boynuna takarsın. İpi bağlayasın diye bir de kazık veririm.”

Küçük Prens söylediklerime şaşmıştı:

“Bağlamak mı? Amma da saçma!”

“Ama bağlamazsan çıkar gider, kaybolur.”

Dostum bir kahkaha daha attı:

“Nereye gidebilir?”

“Nereye olursa. Gözünün alabildiğine.”

Küçük Prens ciddi bir sesle:

“Zararı yok,” dedi, “bizim orada her şey öyle küçüktür ki!”

Sonra, belki biraz da üzüntüyle, ekledi:

“Gözünün alabildiğine de gitsen pek uzaklaşmış olmazsın bizim orada.”

IV

Böylece çok önemli bir şey daha öğrenmiş oluyordum: Demek Küçük Prens'in gezegeni olsa olsa ev büyüklüğünde bir yerdi!

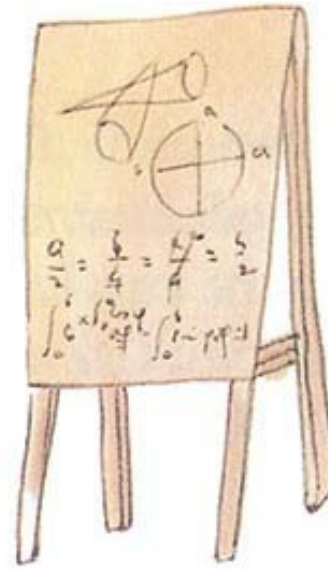

Küçük Prens, kendi küçük gezegeni Asteroid B 612'de.

Ama buna çok şaşıtm denemez. Çünkü Dünya, Jüpiter, Mars, Venüs adları verilen büyük gezegenlerin dışında daha yüzlerce gezegen bulunduğunu, bazılarının teleskopla bile güç görülecek kadar ufak olduğunu okumuştum. Gökbilimciler bunlardan birini buldular mı ad yerine bir numara takarlar. Sözelimi: "Asteroid 325" deyiverirler. Küçük Prens'in geldiği gezegenin "Asteroid B-612" olduğu konusunda yabana atılamayacak kanıtlarım var. Bu gezegeni bir zamanlar teleskopla ilk kez gören biri olmuş: 1909'da bir Türk gökbilimcisi.

Bu konuda hazırladığı raporu Uluslararası Gökbilimciler Kurultayı'na sunmuş. Ama başında fes, ayağında şalvar var diye sözüne kulak asan olmamış. Büyükler böyledir işte.

Bereket versin, Asteroid B-612'nin onurunu kurtarmak için dediği dedik bir Türk önderi tutmuş, bir yasa koymuş: Herkes bundan böyle Avrupalılar gibi giyinecek, uymayanlar ölüm cezasına çarptırılacak. 1920 yılında aynı gökbilimci bu kez çok şık giysiler içinde Kurultay'a gelmiş. Tabii bütün üyeler görüşüne katılmışlar.

Bu gezegenle ilgili bütün ayrıntıları size anlatıyorsam, üstelik numarasını da veriyorsam, bunun nedeni yine büyükler. Büyükler sayılara bayılırlar. Turalım, onlara yeni edindiğiniz bir arkadaştan söz açtınız, asıl sorulacak şeyleri sormazlar. Sesi nasılmış, hangi oyunları severmiş, kelebek biriktirir miymiş, sormazlar bile. "Kaç yaşında?" derler, "Kaç kardeşi var? Kaç kilo? Babası kaç para kazanıyor?" Bu türlü bilgilerle onu tanıdıklarını sanırlar.

Deseniz ki, "Kırmızı kiremitli güzel bir ev gördüm. Pencerelerinde saksılar, çatısında kumrular vardı." Bir türlü gözlerinin önüne getiremezler bu evi. Ama, "Yüz bin liralık bir ev gördüm," deyin, bakın nasıl "Aman ne güzel ev!" diye haykıracaklardır.

Aynı şekilde onlara deseniz ki, "Küçük Prens'in sevimli oluşu, gülüşü, bir koyun isteği var olduğunu gösterir; bir koyun istiyor, öyleyse vardır." Bunları deseniz de neye yarar? Nasıl olsa omuzlarını silkip size çocuk gözüyle bakacaklardır. Ama geldiği gezegenin Asteroid B-612 olduğunu söylerseniz hemen inanırlar, sorularıyla başınızı ağrıtmazlar. Böyledir onlar. Çok şey beklememelisiniz. Çocuklar büyükleri hoş görmeye alışmalıdır.

Oysa bizim gibi hayatı yakından bilen kişiler için sayılar nedir ki. Bu öyküye peri masallarındaki gibi başlamak isterdim. Yani şöyle:

"Evel zaman içinde bir Küçük Prens varmış. Kendinden bir parmak büyük bir gezegende oturur, hep bir arkadaş ararmış..." Hayatı yakından tanıyanlar için böyle bir

başlangıcın daha gerçekçi bir havası olurdu.

Çünkü kimse kitabımı baştan savma okusun istemem. Bu anıları kâğıda geçirene kadar az mı çektim. Arkadaşım koyununu alıp gideli altı yıl oluyor. Onu anlatmaya çalışmam unutmak istemeyişimdendir. İnsanın arkadaşını unutması ne acı. Kaldı ki arkadaşı olan kaç kişi var içimizde? Bir gün onu unutursam gözleri sayılardan başka şey görmeyen büyüklere dönerim.

Bu yüzden bir kutu boyayla birkaç tane kurşunkalem aldım. Altı yaşından beri boa yılanlarının içten ve dıştan görünüşlerinden başka şey çizmemiş biri için bu yaşta yeniden resme başlamak güç iş doğrusu. Kuşkusuz, resimleri asıllarına benzetmek için elimden geleni yapacağım. Başarır mıyım, o da ayrı. Bakıyorsunuz bir resim güzel olmuş, öbürü hiç benzemiyor. Küçük Prens'in boyu konusunda da yanıldığım oluyor. Bir yerde uzun olmuş, bir yerde kısa. Giysilerinin renginde de kararsızım. N'apalım, idare edip gidiyoruz.

Bazı daha önemli ayrıntılarda da yanıldığım olacak. Suç bende değil. Arkadaşım açıklamayı sevmezdi. Beni de kendi gibi sanıyordu belki, kim bilir? Ne yazık ki ben kapalı sandıkların içindeki koyunları görmeyi beceremem. Belki de büyüklere benziyorum biraz. Yaşlandık ne de olsa.

V

Her geçen gün Kk Prens'in gezegeni, oradan ayrılışı ve yaptığı yolculuk üstüne yeni yeni Şeyler ğreniyordum. Onun düŐüncelerinden yavaşça sıyrılıp ortaya çıkıyordu bu bilgiler. nc gün, baobabların başına gelenleri ğrenişim de böyle oldu.

Burada koyuna teŐekkür etmeyi bir borç bilirim. Çünkü Kk Prens büyük bir kuŐkuya kapılmış gibi sormuŐtu bana:

"Koyunların kk bitkilerle beslendiĐi doğru, değil mi?"

"Evet."

"ok sevindim buna."

Koyunların kk bitkilerle beslenmelerinin neden önemli olduğunu anlayamamıŐtım. Kk Prens hemen ekledi:

"Demek baobabları da yerler."

Kk Prens'e baobabların kk bitkiler değil, tersine tapınaklar gibi kocaman olduklarını, hatta yanına bir fil sürüsü de katsa bu sürünün bir tek baobab ağacını bile yiyip bitiremeyeceğini belirttim.

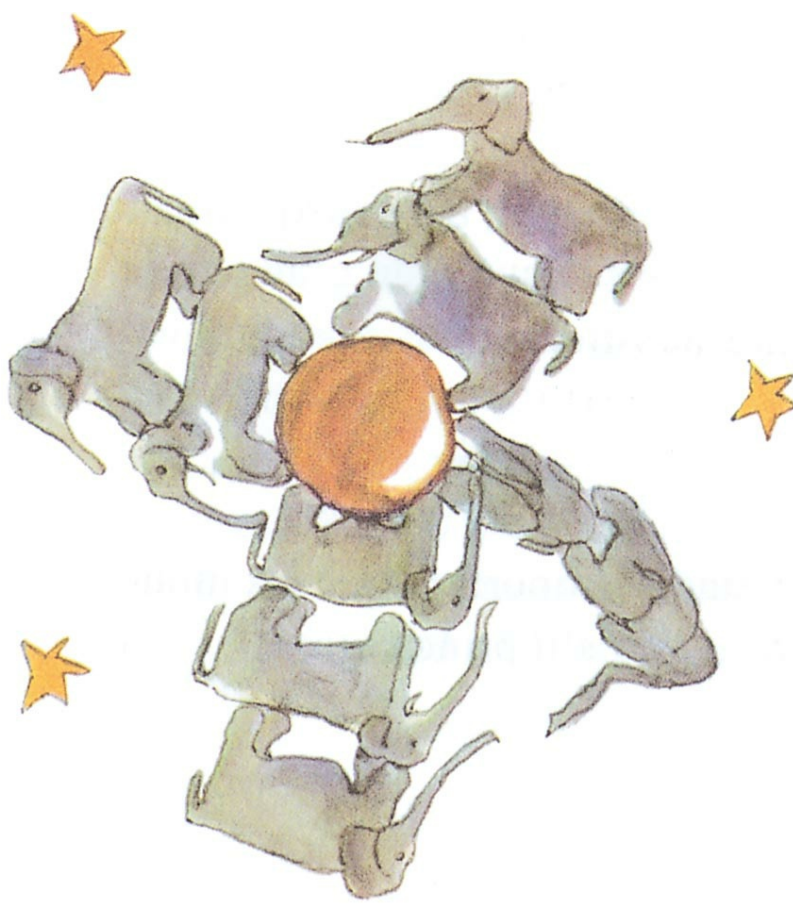
Fil sürüsü sözü Kk Prens'i güldürmüŐtü.

"Biz de st üste bindiririz onları n'apalım," dedi.

Ama bilgece taŐı geğiğine koymaktan da geri kalmadı:

"Baobablar o boya gelmeden önce kk değil midirler?"

"Orası böyle ama koyunlar kk baobabları neden yesin istiyorsun?"

Apaçık bir gerçeği belirtmeyi gereksiz bulurcasına, "Amma da yaptın!" dedi. Bu sorunu kendi başıma çözümlenmek için büyük çaba göstermem gerekti.

Sonunda Küçük Prens'in gezegeninde de öteki gezegenlerde olduğu gibi iyi bitkilerin yanı sıra kötülerin bulunduğunu öğrendim. İyilerin iyi tohumları, kötülerin kötü tohumları vardı. Ama tohumları kolayca göremezsiniz. İçlerinden biri uyanma hevesine kapılana kadar toprağın derinliklerinde öylece uyurlar. Günü gelince küçük tohum gerinir ve güneşe doğru ürkek, sevimli bir filiz sürer. Bir gül fidanının ya da bir turpun filizi söz konusuysa istediği gibi gelişip serpilmesine karışmasak da olur. Ama kötü bir bitkiyse görür görmez kökünden söküp atmamız onu.

Küçük Prens'in yurdu olan gezegende korkunç tohumlar da varmış: Baobab tohumları. Bu tohumlar gezegenin yüzeyine dal budak salmış. Baobab öyle bir bitkidir ki erken davranmazsanız bir daha kolay kolay baş edemezsiniz. Gezegeni baştan başa sarar. Kökleriyle toprağını delik deşik eder. Hele bir de gezegen küçük, baobablar başa çıkılır gibi değilse parçalayıverirler gezegeni.

Küçük Prens, "Bu bir düzen meselesidir," demişti sonradan. "Sabahları kendinize çekidüzen verdikten sonra gezegeninize de aynı şekilde bir çekidüzen vermeniz gerekir. Hiç aksatmadan her gün bütün baobabları söküp atmalısınız; küçükken gül fidanlarından ayırt edilemeyen bu bitkilerin büyüyerek fark edildikleri anı bıkmadan izlemelisiniz. Oldukça sıkıcı bir iştir bu. Ama çok kolaydır."

Günün birinde, "Güzel bir resim çizsen bari," dedi. "Çiz de sizin oradaki çocukların kafalarında bunlar iyice yer etsin. Yolculuğa çıktıklarında çok işlerine yarar. Kimi zaman bugünün işini yarına bırakmak sakıncalı değildir. Ama baobablar söz konusu olunca felaket eninde sonunda gelir çatar. Bir gezegen bilirim, tembel bir adam otururdu orada. Böyle iki, üç küçük bitkiyi görmezden gelmiş..."

Küçük Prens'in tanımlamasına uygun olarak gezegenin şu öndeki resmini yaptım. Öğüt verir gibi konuşmaktan hoşlanmam. Ama baobab tehlikesi öyle az biliniyor, bir gezegende yolunu yitiren kimselerin karşılaştıkları güçlükler öyle büyük oluyor ki dayanamayıp bir kerecik bu kuralımı bozacağım. "Çocuklar," diyeceğim, "baobablara dikkat!"

Benim gibi öteden beri bir şey bilmeden tehlikeye sürtünerek geçen dostlarımı uyarmak için bunca çalıştım, yaptım resmi. Bu yolla vermek istediğim öğüt zahmete değerdi doğrusu.

Belki de soracaksınız bana, "Neden bu kitapta baobab resimleri gibi büyük, etkileyici başka resimler yok?" diye.

Karşılık vermek hiç de güç değil. Çok uğraştım ama ötekiler başarılı olmadı. Baobabları çizerken bir sorumluluk duygusuyla doluydum; kendimi aşmıştım.

Büyük, etkileyici baobablar.

VI

Ah, Küçük Prens'im! Senin o üzüntü dolu küçük hayatını yavaş yavaş anladım böylece. Uzun bir süre günbatımındaki tatlılık tek avuntun olmuştu. Bu ayrıntıyı dördüncü gün öğrendim. Ne demiştin bana o sabah?

"Günbatımını çok seviyorum. Hadi gidip bir günbatımı görelim."

"Ama beklemek gerek..."

"Neyi?"

"Güneşin batışını."

Önce ne şaşmıştın! Sonra da kendi kendine gülmüştün. Demiştin ki bana:

"Kendimi hep bizim oralarda sanıyorum!"

Öyle ya. Amerika'da öğle iken Fransa'da günün batmakta olduğunu bilmeyen yoktur. Fransa'ya bir dakika içinde uçabilirseniz günbatımına yetişebilirsiniz. Ne yazık ki Fransa çok uzak bir ülke. Ama sen küçük gezegeninde iskemleni şöyle bir kımıldatsan oldu bitti. Güneşin batışını, alacakaranlığın çöküşünü artık gör görebildiğin kadar... Demiştin ki:

"Günde tam kırk dört tane günbatımı gördüğüm olmuştur."

Sonra da eklemiştin:

"Biliyor musun, insan üzgün olunca günbatımının tadına daha iyi varıyor."

"Demek sen kırk dört günbatımı izlediğin gün pek üzgündün?"

Küçük Prens buna karşılık vermedi.

VII

Beşinci gün Küçük Prens'in gizini çözebildim. Her zaman olduğu gibi bunu yine koyuna borçluyum. Birdenbire, uzun bir süre sessizlik içinde biriktirilmiş bir sorunu ortaya koyar gibi hazırlıksız soruvermişti:

"Koyun küçük bitkileri yerse çiçekleri de yiyecektir, değil mi?"

"Koyun ne bulursa yer."

"Dikenli çiçekleri de mi yani?"

"Tabii, dikenlileri de."

"Peki, dikenler neye yarıyor öyleyse?"

Bilmiyordum. O sıra motorumun sıkışmış bir vidasını gevşetmeye çabalıyordum. Uçağımın durumu hafife alınır cinsten değildi, bu yüzden tasalar içindeydim. Öte yandan içme suyum da bitmeye yüz tuttuğundan başıma gelecekleri korkuyla bekliyordum.

"Dikenler neye yarar?"

Küçük Prens bir soru sorsun, karşılığını alıncaya kadar susmuyordu. Benimse vidaya takılmıştı aklım. Gelişigüzel konuştum:

"Dikenler hiçbir şeye yaramaz. Çiçeklerdeki kötülüğün belirtisidirler."

"Ne?"

Kısa bir sessizlik oldu. Sonra Küçük Prens bir çeşit hınçla patladı:

"İnanmıyorum sana! Çiçekler zavallı yaratıklardır. Kötülük nedir bilmezler. Ellerinden geldiğince kendilerine güvenmeye çalışırlar. Dikenlerine bakıp bakıp güçlü olduklarını sanırlar."

Karşılık vermedim. O sırada başka bir hava çalıyordum. "Şu vida diretirse," diyordum, "bir çekiç vuruşuyla söküp atacağım." Küçük Prens düşüncelerimi yeniden dağıttı:

"Yani sen diyorsun ki çiçekler..."

"Yeter," diye haykırdım. "Hayır, hayır! Bir şey dediğim yok. Gelişigüzel söylemiştim demin. Görmüyor musun önemli işlerle uğraşıyorum."

Duyduklarına inanmamış gibi yüzüme baktı:

"Önemli işler, ha?"

Elimde çekiç, parmaklarım yağdan kapkara, kendisinin bunca çirkin bulunduğu bir nesnenin üstüne eğilmiş dururken yukarıdan aşağıya süzdü beni.

"Tıpkı büyükler gibi konuşuyorsun!"

Bu sözler beni biraz utandırmıştı. O ise acımadan sözünü tamamladı:

"Her şeyi birbirine karıştırıyorsun, karmakarışık ediyorsun."

Gerçekten çok öfkelenmişti. Pırıl pırıl saçları rüzgârda uçuşuyordu.

“Bir gezegen görmüştüm, kırmızı suratlı biri yaşıyordu orada. Bir kerecik olsun çiçek koklamamış, hiç yıldız görmemiş, hiç kimseyi sevmemiş. Sayıları toplamaktan başka bir şey yapmamış hayatında. Yine de bütün gün senin gibi ‘Önemli bir adamım ben! Ciddi bir adamım!’ der dururdu. Gururundan yanına varılmazdı. Ama adam değil mantarın tekiydi.”

“Neyin tekiydi?”

“Mantarın.”

Küçük Prens’in öfkeden yüzünün rengi atmıştı.

“Çiçeklerin milyonlarca yıldır dikenleri var. Yine de milyonlarca yıldır koyunlar onları yer. Şimdi, çiçeklerin bunca güçlüğe göğüs gerip hiçbir işe yaramayacak dikenleri neden büyüttüklerini anlamaya çalışmak önemli değil mi sence? Koyunlarla çiçekler arasındaki savaş önemli değil mi? Kızarıklık suratlı şişko bir bayın toplama işlemlerinden daha mı az önemli? Ya ben kendi gezegenimden başka hiçbir yerde yetişmeyen, eşine rastlanmadık bir çiçek tanıyorsam ve günün birinde ne yaptığını bilmeyen bir koyun onu bir lokmada yutuverirse, sence önemli değil mi bu?”

Kıpkırmızı kesilmişti.

“Sevdiğiniz çiçek milyonlarca yıldızdan yalnız birinde bile bulunsa yıldızlara bakmak mutluluğumuz için yeterlidir. ‘Çiçeğim işte şunlardan birinde,’ deriz kendi kendimize. Ama bir de koyunun çiçeği yediğini düşün, bütün yıldızlar bir anda kararmış gibi gelir. Bu mu önemli değil?”

Arkasını getiremedi. Hıçkırıklar boğazını tıkamıştı.

Gece iniyordu. Aletleri attım elimden. Artık çekicin, vidanın, susuzluğun ya da ölümün ne önemi vardı ki? Yıldızın birinde, bir gezegende, benim gezegenimde, Dünya’da, avutulmak isteyen bir Küçük Prens vardı şimdi. Onu kollarıma aldım, salladım. Dedim ki:

“Sevdiğin çiçeğe bir şey olmayacak. Bir tasma çizerim koyunun için. Çiçeğin için de bir çit çizerim. Sonra...”

Ne diyeceğimi kestiremiyordum. Kendimi çok beceriksiz buluyordum. Ona nereden yaklaşılr, nasıl ulaşılır bilmiyordum... Ne kavranılmaz bir yer şu gözyaşı ülkesi.

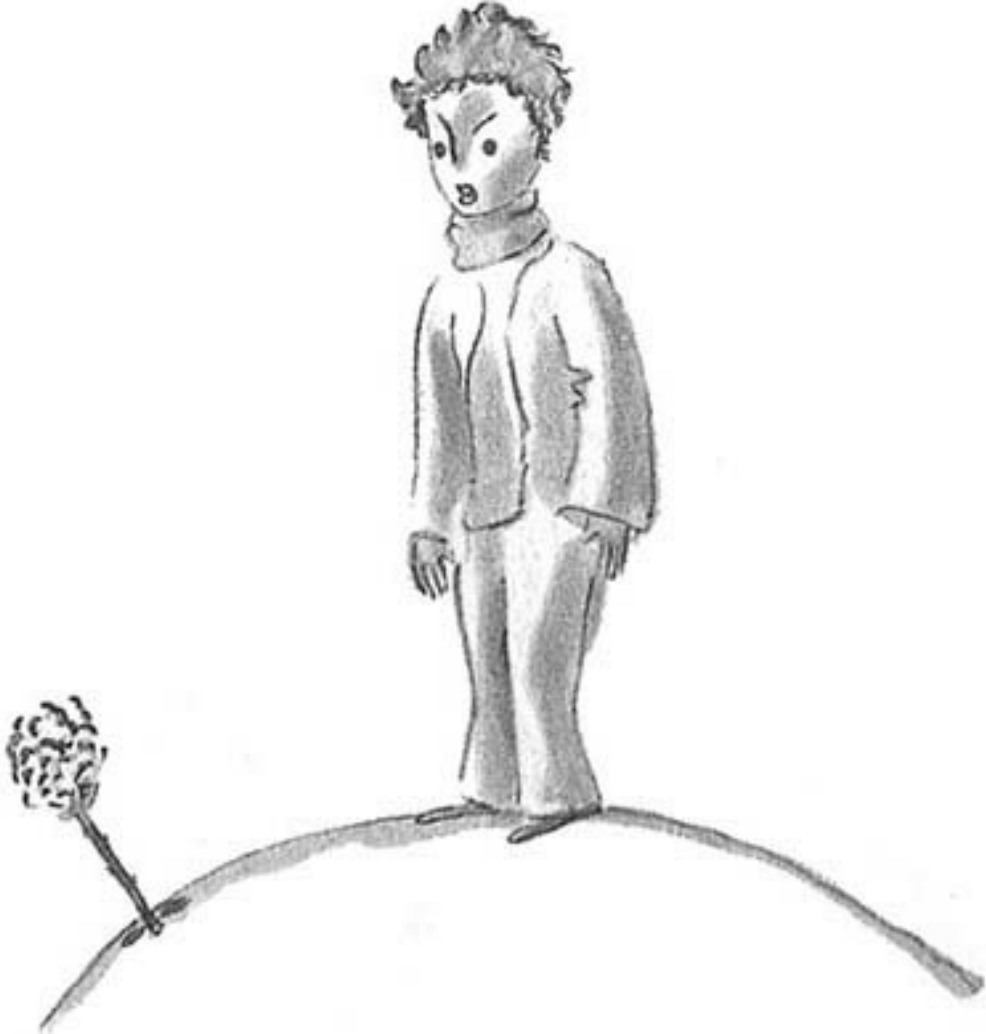

VIII

Çok geçmeden o çiçeği daha iyi tanıdım.

Küçük Prens'in gezegeninde çiçekler gösterişsiz, yalnız bir dizi taçyaprakla donanmış oluyorlardı; yer kaplamıyorlar, kimseyi tedirgin etmiyorlardı. Bakıyorsunuz bir sabah otlar arasında beliriyor, akşama kalmadan usulca sönüp gidiyorlardı. Küçük Prens'in çiçeği, günün birinde, bilmediği bir yerden, rüzgârın önüne katılıp gelen bir tohumdan sürmüştü. Küçük Prens, gezegenindeki öbür filizlere benzemeyen bu filizi çok yakından izlemişti. Yeni bir baobab türü de olabilirdi çünkü.

Ama filiz bir süre sonra boy atmayı durdurdu, çiçek vermeye hazırlandı. Koca bir tomurcuğun oluşmasına tanıklık eden Küçük Prens, bunda doğaüstü bir güzelliğin saklanmış olduğunu sezindi. Nedir ki çiçecik, güzelliği için gerekli hazırlıkları yeşil odasının çatısı altında tamamlamakla yetiniyordu. Kılı kırk yarararak seçiyordu renklerini. Uslu uslu süsleniyordu. Taçyapraklarını teker teker takıstırıyordu. Öyle herkesin bildiği gelincikler gibi buruşuk giysilerle çıkmak istemiyordu ortalığa. Göz alıcı güzelliğini eksiksiz sunmak istiyordu. Eee, ne demeli? Gösteriş meraklısının biriydi işte! Kısaca, gizemli hazırlığı günlerce sürdü.

Ve bir sabah tam gün doğarken püskürüverdi birdenbire. Bunca titizlenmeden sonra esneyerek:

“Daha tam uyanmış değilim,” demesin mi!” Kusuruma bakmayın. Yapraklarımı bile iyice toparlayamadım daha.”

Küçük Prens onu çok beğendiğini gizleyemedi:

“Ne kadar güzelsiniz!”

“Yaa?” dedi çiçek tatlı bir sesle. “Güneş’le aynı anda doğduk da...”

Küçük Prens anladı ki pek alçakgönüllü bir çiçek karşısında değil. Ama iyiden iyiye etkilenmişti.

“Sanırım kahvaltı saatindeyiz,” dedi çiçek, “bana bir şeyler getirebilir misiniz?”

Şaşkına dönen Küçük Prens koşup bir ibrik taze su getirdi, çiçeği suladı.

Çiçeğin bu gereksiz çalımını gücüne gitmişti Küçük Prens’in. Dayanılabacak gibi değildi. Sözelimi bir gün dört dikeninden söz ederken şöyle demişti:

“Bende bu dikenler varken bütün kaplanlar pençelerini bileyip gelsinler bakalım!”

“Bu gezegende kaplan yoktur,” dedi Küçük Prens, “hem kaplanlar ot yemez ki zaten.”

“Ben ot değilim,” diyerek gülümsedi çiçek.

“Çok özür dilerim...”

“Ben kaplanlardan filan korkmam ama rüzgâr deyince iş değişir. Bakın rüzgârdan ödüm kopar. Beni rüzgârdan koruyacak bir şeyiniz var mı acaba? Sözelimi bir paravan...”

“Bir bitkinin rüzgârdan korkması olacak iş değil,” diye düşündü Küçük Prens. “Bu çiçekten bir şey anlamadım.”

“Gece fanusa koyarsınız beni. Burası çok soğuk. İyi bir yer değil. Benim geldiğim ülkede...”

Ama sözünü bitirmedi. Çünkü tohum olarak gelmişti, başka dünyaların nasıl olduğunu bilemezdi. Söylediği zararsız yalan yakalanınca iki, üç kez öksürdü ve Küçük Prens'i suçlamak için sözü çevirdi:

“Bir paravan istemiştim sizden.”

“Gidip getirecektim, siz lafa tuttuğunuz.”

Üste çıkan Küçük Prens'i incitmek için daha hızlı öksürmeye başladı.

Bu olaydan sonra Küçük Prens, sevgisindeki iyi niyete karşın, çok geçmeden kuşkulanmaya başladı ondan. Önemsiz sözlerinden alınmış ve büyük bir mutsuzluğa düşmüştü.

Bir gün, "Ona kulak vermemeliydim," diye açıldı bana. "Çiçeklere hiç kulak vermemek gerek. Onlar görülmek ve koklanmak içindir. Benimkinin güzel kokusu gezegenin dört bir yanına yayılmıştı. Ama ondaki güzellikten kendime bir sevinç payı çıkaramadım. Oysa beni öylesine öfkелendiren şu pençe olayını sevecenlikle karşılamam gerekirdi."

Sonra şunları ekledi:

“Zaten ben hiçbir şeyin gerçeğine varamadım şimdiye kadar. Yargılarımı sözlere değil, davranışlara göre ayarlamalıydım. İşte ne güzel koku ve ışık saçıyordu bana. Onu yüzüstü bırakmam yakışık alır mıydı? Suçsuz, zavallı hesaplarının ardındaki inceliği kestirmeliydim. Çiçekler öyle değişkendir ki! Ama ben çiçeğimi gereğince sevmek için çok küçüktüm o sıralar.”

IX

Sanırım kaçarken bir yabankuşu sürüsünün göçünden yararlanmıştı. Ayrılış sabahı gezegenini derleyip topladı. Yanardağlarının lavlarını büyük bir titizlikle süpürdü. Zaten püskürür halde iki yanardağı vardı; sabah kahvaltısını ısıtmaya yetiyor da artıyordu bunlar. Bir de sönmüş yanardağı vardı. Ama "Ne olur ne olmaz," diyerek onu da süpürdü. Çünkü iyi temizlenmiş yanardağlar püskürmeden, yavaş ve düzenli bir şekilde yanar. Volkanik püskürmeler ise ocaktaki alevler gibidir.

Dünyamızdaki bütün yanardağları süpürmek biz insanların harcı değildir tabii. Başımıza dert olmaları bundandır.

Küçük Prens, son baobab sürgünlerini sökerken içlenmişti. Bir daha geri dönemeyeceğini sanıyordu. O sabah, bu gündelik işler ne kadar tatlı geliyordu. Çiçeği son bir kez sulayıp fanusu üstüne koyduğu sırada dokunsanız ağlayacak gibiydi.

Yanardağın lavlarını büyük bir titizlikle süpürdü.

"Hoşça kal," dedi çiçeğe.

Çiçekte ses yok.

"Hoşça kal," dedi yine.

Çiçek öksürdü. Ama nezle olduğundan değil. Neden sonra:

“Budalalık ettim,” dedi. “Bağışla beni. Mutlu olmaya çalış.”

Sitemsiz konuşması şaşırtmıştı Küçük Prens’i. Elinde çiçeğin camdan evi, öylece kalıverdi. Bu tatlı uysallığın nedenini kavrayamamıştı.

“Sevmez olur muyum seni,” dedi çiçek. “Sevgimi anlamadınsa suç bende. Hem ne önemi var. Ama sen de az alıklık etmedin. Hadi mutlu olmaya çalış. Şu fanus da kalsın. İstemiyorum artık.”

“Ya rüzgâr?”

“O kadar da üşütmedim canım. Serin gece havası iyi gelir. Ne de olsa bir çiçeğim.”

“Ya hayvanlar?”

“Kelebeklerle dostluk kurmak istediğime göre iki üç tırtılın kahrını çekeceğim elbet. Kelebeklerin güzel olduğu öteden beri söylenir. Zaten başka kim gelir yanıma? Sen uzakta olacaksın. Büyük hayvanlara gelince hiçbirinden korkmuyorum. Benim de pençelerim var.”

Bunu söylerken saf saf dört dikenini gösteriyordu.

“Oyalanma artık. Bir kez koymuşsun aklına gitmeyi, çık git!”

Küçük Prens’in kendisini ağlarken görmesini istemiyordu. Çok gururlu bir çiçektir...

X

325, 326, 327, 328, 329 ve 330'uncu asteroidlerin dolaylarında bulunuyordu. Kendini eğitmek ve boş zamanını değerlendirmek için onlara uğramaya karar verdi.

İlk asteroidde bir kral vardı. Bu kral kürklü ve kırmızı giysiler içinde, süssüz ama görkemli bir tahta kurulmuştu.

Küçük Prens'in geldiğini görünce, "İşte bir uyruk!" diye bağırdı.

Küçük Prens'in tuhafına gitmişti:

"Allah Allah, beni daha önce hiç görmemişken nasıl tanıdı?"

Bilmiyordu ki krallar için dünya çok basittir, onların gözünde herkes uyruktur.

Sonunda krallık edecek birini bulduğu için böbürlenmiş kral:

"Yaklaş bakalım," dedi, "yaklaş da daha iyi göreyim seni."

Küçük Prens gözleriyle oturacak bir yer aradı ama o müthiş kürk bütün gezegeni kaplamıştı. Ayakta kaldı tabii yorgun olduğu için de esnedi.

"Bir kralın önünde esnemek görgü kurallarına aykırıdır," dedi kral. "Bir daha tekrarlanmasın."

"İstemedim. Kendimi tutamıyorum," dedi Küçük Prens utançla, "uzun bir yoldan geliyorum, hiç uyumadım da."

"Öyleyse esnemeni buyuruyorum. Yıllardır esneyen birini görmedim. Bayağı merak ediyorum şu esneme denen şeyi. Hadi, bir daha esne. Bu bir buyruktur."

"Korkarım esneyemeyeceğim."

Küçük Prens, utançtan kıpkırmızı kesilmişti.

"Hımm," dedi kral, "öyleyse bazen esne, bazen de..."

Sözlerini birbirine karıştırdı. Canı sıkılmışa benziyordu.

Çünkü kralın asıl istediği otoritesine saygı gösterilmesiydi. Karşı gelinmesini hoş görmezdi. Mutlak bir kraldı. Bununla birlikte, iyi bir adam olduğu için hep akla yakın buyruklar verirdi.

"Eğer ben bir generale," diye örnek gösterirdi, "eğer bir generale bir martı olmasını buyurursam, sözü edilen general de dediğimi yapmazsa, suç onun değil benimdir."

"Oturabilir miyim?" diye sordu Küçük Prens ürkek bir sesle.

"Oturmanı buyuruyorum," dedi kral. Kürkünün ucunu azıcık çekti.

Küçük Prens'in aklı almıyordu. Gezegen küçüktü. Neyi yönetebilirdi bu kral?

"Majeste," dedi, "bir şey soracağım, beni bağışlayınız."

"Bana bir şey sormanı buyuruyorum."

"Majesteleri neyi yönetiyorlar?"

"Her şeyi," dedi kral büyük bir alçakgönüllülük içinde.

"Her şeyi mi?"

Kral kendi gezegenini, öbür gezegenleri ve bütün yıldızları gösterdi.

"Bütün bunların hepsini mi?" dedi Küçük Prens.

"Bütün bunların hepsini."

Çünkü yalnız mutlak bir kral değil, evrensel bir kraldı da.

"Yani yıldızlar da size boyun eğiyor?"

"Ne sandın? Bir dediğimi iki etmezler. Kargaşaya izin vermeyen bir kralım ben."

Küçük Prens kralın gücüne hayran olmuştu. Kendinde de böyle bir güç olsaydı neler istemezdi. Önce aynı günde ve iskemlesini hiç kimilnatmadan sadece kırk dört değil, belki yetmiş iki, hatta yüz, hatta hatta iki yüz kez günbatımı görmeyi buyururdu. Bırakıp geldiği küçük gezegenin anısı hüzün vermişti ona.

"Bir günbatımı görmek isterdim... Acaba? Lütfeder misiniz? Güneşe batması için buyurur muydunuz?"

"Bir generale kelebek gibi çiçekten çiçeğe uçmasını ya da bir trajedi yazmasını ya da martı olmasını buyursaydım, o general de aldığı buyruğu yerine getirmeseydi suç kimde

olurdu? Onda mı, bende mi?"

"Majestelerinde olurdu," dedi Küçük Prens korkusuzca.

"Tamam. Herkesten verebileceği kadarını istemeliyiz. Otorite her şeyden önce sağduyuya dayanmalıdır. Sen kalkıp halkına, kendilerini denize atmalarını buyurursan ihtilal çıkar. Benim verdiğim buyruklar akla yatkın oldukları için yerine getirilmelerini istemek hakkımdır."

Bir sorduğunu bir daha unutmayan Küçük Prens:

"Peki, günbatımı ne olacak?" diye tekrarladı.

"İstediğin günbatımına kavuşacaksın. Bu konuyla ilgileneceğim. Ama yönetme biliminin yasaları gereğince koşulların uygun düşeceği bir zamanı kollayacağım."

"O zaman ne zaman?"

"Hımm!" dedi kral, büyük bir takvimi inceledikten sonra, "Hımm! Hımm! Dileğin bu akşam tam yedi kırkta yerine getirilecektir! Böylelikle otoritemin ne kadar kesin olduğunu da göreceksin."

Küçük Prens esnedi. Kaçırıldığı günbatımına yanıyordu. Üstelik biraz canı sıkılmaya başlamıştı. Krala:

"Artık burada yapacak şey kalmadı," dedi. "Yola çıksam daha iyi."

Kendine bir uyruk bulduğu için bayağı gururlanmış olan kral:

"Gitme," dedi. "Gitme. Seni bakan yaparım."

"Ne bakanı?"

"Şey... Adalet bakanı!"

"Ama burada yargılanacak kimse yok ki!"

"Ne biliyoruz? Daha bütün krallığımı dolaşmış değilim. Burada saltanat arabasına yer yok. Yaşlıyım, yürümek yoruyor beni."

Gezegenin öbür köşesine bir daha göz atmak için başını çeviren Küçük Prens:

"Ben her yeri gördüm," dedi. "Kimsecikler yok."

"O zaman sen de kendini yargıyorsun. En gücü de budur zaten. Kendini yargılamak başkalarını yargılamaktan çok daha güçtür. Kendini yargılamayı başarabilirsen gerçek bir bilgesin demektir."

"Ben kendimi nerede olsa yargılarım. Bunun için buraya yerleşmem gerekmez."

"Hımm!" dedi kral, "gezegenimin sınırları içinde yaşlı bir farenin yaşadığını gösterir bir sürü kanıt var elimde. Geceleri sesini duyuyorum. Onu yargıyorsun. Ara sıra ölüm cezası verirsin ona. Senin adaletinin pençesinde kalır. Ama tutumlu davranmalı, her seferinde onu bağışlamalısın. Çünkü yargılanacak bir o fare var elimizde."

"Ben ölüm cezası vermekten hoşlanmam. En iyisi kalkıp gitmeli."

"Olmaz," dedi kral.

Yol hazırlığını tamamlayan Küçük Prens yaşlı kralı incitmek istemiyordu.

“Majesteleri buyruklarına elifi elifine uyulmasını istiyorlarsa akla yatkın bir buyruk versinler. Sözelimi, bir dakika içinde buradan gitmemi buyursunlar. Sanırım koşullar uygundur.”

Kral karşılık vermeyince Küçük Prens önce durakladı bir, sonra bir solukta yola düzıldı. Kral ise ardından:

“Seni elçi yapıyorum,” diye haykırdı.

Dediği dedik biri olduğu belliydi.

“Büyükler çok garip oluyor,” diye düşündü Küçük Prens. Yolculuğu boyunca hep bunu düşündü.

XI

İkinci gezegende kendini beğenmişin biri vardı. Küçük Prens'i uzaktan görür görmez haykırdı:

"İşte hayranlarımdan biri!"

Kendini beğenmişlerin gözünde herkes bir hayrandır.

"Günaydın," dedi Küçük Prens, "o nasıl şapka başınızdaki?"

"Selam şapkası. Bana alkış tutanları bununla selamlarım. Ne yazık ki buralara uğrayan yok."

"Yaa?" dedi Küçük Prens, anlayamamıştı.

"Ellerini çırparsan görürsün."

Küçük Prens ellerini çırttı. Bunun üstüne, kendini beğenmiş, alçakgönüllü bir tavırla

şapkasını çıkararak selam verdi.

“Burası kralın gezegeninden daha eğlendirici,” diye düşündü Küçük Prens. Ellerini yeniden çırdı. Beriki yeniden şapkasını çıkararak selam verdi.

Alkışlama ve selamlama işlemi beş dakika sürdü; Küçük Prens bu törenin tekdüzeliğinden sıkılmıştı; sordu:

“Peki, şapkayı eğmek için ne yapılacak?”

Kendini beğenmiş duymadı bile. Çünkü kendini beğenmişler yalnız övgüleri dinler.

“Sen gerçekten bana hayran mısın, değil misin?”

“Hayran olmak ne demek?”

“Hayran olmak, benim bu gezegenin en yakışıklı, en iyi giyinen, en zengin ve en zeki adamı olduğuma inanmak demektir.”

“Ama bu gezegende senden başka kimse yok ki.”

“Canım hatırım için hayran oluver gitsin.”

Küçük Prens omuzlarını hafifçe silkerek:

“Peki, hayranım,” dedi. “Ama bunca üstelemenin nedenini anlayamadım.”

Sonra yola koyuldu.

“Büyükler gerçekten çok tuhaf oluyor,” diye düşündü yol boyunca.

XII

Vardığı gezegende bir sarhoş oturuyordu. Orada az kaldı ama büyük bir kedere kapıldı.

Dizi dizi boş ve dolu şişeler arasında ses etmeden duran sarhoşa sordu:

“Ne yapıyorsun?”

“İçiyorum,” diye karşılık verdi sarhoş. Sesi hüznüydü.

“Niçin içiyorsun?”

“Unutmak için.”

Onun durumuna üzölmeye başlayan Küçük Prens:

“Neyi unutmak için?” diye sordu.

Sarhoş başını önüne eğerek içini döktü:

“Utancımı unutmak için.”

“Neden utanıyorsun?”

Küçük Prens ona yardım etmek istiyordu. Ama sarhoş kesin bir sessizliğe gömölerek konuyu kapadı:

“İçmekten utanıyorum.”

Küçük Prens iyice şaşırmişti, oradan uzaklaştı.

“Büyükler gerçekten çok, çok tuhaf oluyor,” diye düşündü yol boyunca.

XIII

Dördüncü gezegenin sahibi bir işadımıydı. Başı öyle kalabalıktı ki bu adamın, Küçük Prens gelince aldırmadı bile.

"Günaydın," dedi bizimki, "bakın sigaranız sönmüş."

"Üç, iki daha beş. Beş, yedi daha on iki. On iki, üç daha on beş. Günaydın. On beş, yedi daha yirmi iki. Yirmi iki, altı daha yirmi sekiz. Kibrit çakacak vaktim yok. Yirmi altı, beş daha otuz bir. Öff! Yani beş yüz bir milyon altı yüz yirmi iki bin yedi yüz otuz bir ediyor."

"Beş yüz milyon ne?"

"Ha? Sen daha gitmedin mi? Beş yüz bir milyon... Kesme; işim başımdan aşkın; ciddi bir adamım ben, öyle saçma sapan şeylerle uğraşamam. İki, beş daha yedi..."

Bir soru sordu mu karşılığını alıncaya kadar susmayan Küçük Prens tekrarladı:

"Beş yüz bir milyon ne?"

İşadamı başını kaldırdı.

"Elli dört yıldır bu gezegende oturuyorum, yalnız üç kez işime ara vermek zorunda kaldım. Yirmi iki yıl önce ne idüğü belirsiz biri gelmişti buraya, kopardığı yaygara bana tam dört tane toplama yanlığına patladı. On bir yıl önce romatizmalarım tutmuştu, bir de o zaman çalışmaya ara verdim. Yeterince hareket etmiyorum. Gezinecek vaktim yok."

Ciddi bir adamım ben. Üçüncü kez de... Sen geldin işte? Ne diyordum, beş yüz bir milyon..."

"Milyon ne?"

Kurtuluş yolu olmadığını anlayan işadamı:

"Ara sıra gökte gördüğümüz küçük şeylerden beş yüz bir milyon tane."

"Sinek mi?"

"Yok canım. Şu parlayan küçük şeyler var ya."

"Arı mı?"

"Yok canım. Tembellere türlü düşler kurduran şu küçük sarı şeyler. Ama ben ciddi bir adamım. Öyle düş filan kuracak vaktim yok."

"Ha, yıldızları diyorsun."

"Evet, evet. Yıldızlar."

"Peki, beş yüz milyon yıldızı ne yapacaksın?"

"Beş yüz bir milyon altı yüz yirmi iki bin yedi yüz otuz bir. Ciddi bir adamım ben. Hesabım şaşmaz."

"Ne yapıyorsun bu yıldızları?"

"Ne mi yapıyorum?"

"Evet?"

"Hiç, sahibim onlara."

"Yıldızların sahibi sensin demek?"

"Evet."

"Ama ben bir kral görmüştüm, o..."

"Krallar sahip olmazlar, yönetirler. Ayrı ayrı şeyler bunlar."

"Yıldızların senin olması neye yarıyor?"

"Zengin olmama yarıyor."

"Zengin olman neye yarıyor?"

"Yeni yıldızlar bulununca onları satın almama yarıyor."

Sözün burasında Küçük Prens, "Bunun kafası da tıpkı benim sarhoşunki gibi çalışıyor," diye düşündü.

Yine de yeni sorular sormaktan geri kalmadı:

"Yıldızlara nasıl sahip olunabilir?"

İşadamı iyiden iyiye alınmıştı.

"Yıldızlar kimin?"

"Ne bileyim ben? Hiç kimsenin."

"Öyleyse benim. Çünkü bunu ilk akıl eden ben oldum."

"Senin demekle senin oluyor mu?"

"Tabii. Sahipsiz bir elmas bulursan senin olur. Sahipsiz bir ada da. Bir düşünce ilk

senin aklına gelse beratını alırsın, senin olur. Benimki de öyle: Benden önce kimse yıldızlara sahip olmayı akıl edemediğine göre, yıldızlar benimdir.”

“Doğru ama ne yapıyorsun onları?”

“Düzene sokuyorum. Sayıyorum, yine sayıyorum. Güç bir iş. Ama önemli işlerle ilgilenen bir adamım ben.”

Küçük Prens daha öğreneceğini öğrenmiş değildi.

“İpek bir atkım olsaydı,” dedi, “boynuma dolar nereye gitsem yanımda götürebilirdim. Bir çiçeğim olsaydı koparır yakama takabilirdim. Ama sen gökteki yıldızları koparamazsın ki.”

“Koparamam ama bankaya yatırabilirim.”

“O da ne demek?”

“Şu demek: Yıldızlarımın sayısını bir kâğıt parçasına yazarım. Sonra kâğıdı bir çekmeceye koyar, çekmeceyi kilitlerim.”

“Hepsi bu mu?”

“Bu.”

Küçük Prens, “Eğlenceli iş,” diye düşündü. “Pek şairane ama önemli denemez buna.”

Önemli şeyler konusunda Küçük Prens’in görüşleri büyüklerinkinden apayrıydı.

“Sözelimi benim her gün suladığım bir çiçeğim var. Her hafta süpürdüğüm üç tane de yanardağım var. Sönmüş olanı bile süpürüyorum; ne olur ne olmaz. Bu yaptıklarımla yanardağlarım ve çiçeğime yararlı oluyorum. Sense yıldızlar için yararlı değilsin...”

İşadamı ağzını açtı ama söyleyecek laf bulamadı. Küçük Prens yola düzüldü.

“Büyükler tepeden tırnağa olağanüstü kişiler canım,” diye düşündü yol boyunca.

XIV

Beşinci gezegen çok ilginçti. Şimdiye dek gördüklerinin en ufağıydı. Üstünde ancak bir sokak feneriyle bekçisine yer vardı. Küçük Prens, gökyüzünün bir noktasında, üstünde ne insan ne de ev bulunan küçücük bir gezegende şu sokak feneriyle bekçisinin ne işe yarayabileceğini kestirememişti. Yine de kendi kendine:

"Bu adam gülünç belki ama kraldan da, kendini beğenmişinden de, işadamından da, sarhoştan da daha az gülünç; hiç değilse işinin bir anlamı var. Fenerini yakınca bir yıldız doğdurmuş, bir çiçek açtırmış gibi oluyor. Söndürünce o yıldız, o çiçek uykuya dalıveriyor. Ne güzel bir uğraş; güzel olduğu için gerçekten yararlı."

"Lanet bir iş bu benimki."

Gezegene ayak basar basmaz bekçiyi saygıyla selamladı.

"Günaydın. Fenerini niçin söndürdün?"

"Yönetmelik böyle. Günaydın."

"Nasıl?"

"Yönetmeliğe göre fenerimi söndürüyorum. İyi akşamlar."

Feneri yeniden yaktı.

"Peki, neden yine yaktın?"

“Yönetmelik böyle.”

“Anlayamıyorum.”

“Anlayacak bir şey yok ki,” dedi bekçi, “yönetmelik yönetmeliktir. Günaydın.”
Fenerini söndürdü.

Kırmızı kareli bir mendille alnını sildi, sonra:

“Lanet bir iş bu benimki,” dedi. “Eskiden akıl ererdi. Sabah söndürür, akşam yakardım. Günün geri kalan saatlerinde dinlenir, gecenin geri kalan saatlerinde uyurdum.”

“O zamandan bu yana yönetmelik değişti mi?”

“Yönetmelik değişmedi. İşin kötüsü de bu ya. Gezegen her yıl daha hızlı dönmeye başladı, yönetmelik ise yerinde saydı.”

“Sonra?”

“Şimdi gezegen dakikada bir dönüş yapıyor; dinlenmeye bir saniye vaktim kalmıyor. Dakikada bir kez yakıp söndürüyorum.”

“Amma da iş ha! Bu gezegende günler bir dakika sürüyor demek!”

“O kadarla kalsa iyi! Biz şurada konuşurken bir ay geçti.”

“Bir ay mı?”

“Evet. Otuz dakika otuz gün eder. İyi akşamlar.”

Feneri yeniden yaktı.

Küçük Prens baktı baktı ve yönetmeliğe bunca bağlı kalan bu bekçiye karşı içinde bir sevgi duydu. Bir zamanlar iskemlesini bir kımıldatışta günbatımları gördüğünü anımsadı; dostuna yardım etmek istedi.

“Bak,” dedi, “sana istediğin zaman dinlenebilmenin yolunu göstereceğim.”

“Ben hep dinlenmek isterim,” dedi bekçi.

Bir insan hem işine bağlı hem tembel olabiliyor anlaşılır.

Küçük Prens açıklamaya koyuldu:

“Senin gezegenin öyle küçük ki üç adımda çevresini dolanırsın. Hep güneş alan yerde kalabilmek için çok yavaş yürümen yeter. Dinlenmek istediğin zaman yürürsün, gündüzler dilediğin kadar uzar.”

“Bu bir çözüm yolu olamaz. Çünkü hayatta asıl sevdiğim şey uyumaktır.”

“Ne yapalım şansın yok,” dedi Küçük Prens.

“Ne yapalım şansım yok. Günaydın.”

Feneri söndürdü.

Yol boyunca Küçük Prens, “Şu zavallıyı kral da, kendini beğenmiş de, sarhoş da, işadamı da görseler küçümserlerdi. Oysa içlerinde bana gülünç gelmeyen, yalnız o. Belki kendi dışında bir şeyle uğraştığından.”

İçini çekerek kendi kendine dedi ki:

“İçlerinde arkadaş olabileceğim tek insan oydu. Ama gezegeni o kadar küçüktü ki iki

kiŒi almazdı...”

Küçük Prens’in kendine açıklamaktan kaçındığı bir Œey daha vardı. Bu gezegenden ayrılırken yirmi dört saatte bin dört yüz kırk günbatımı kaçırdığına yanıyordu asıl!

Altıncı gezegen bir öncekinden on kat genişti. Kocaman kitaplar yazan yaşlı bir adam vardı orada.

Küçük Prens'in geldiğini görünce haykırdı:

"Bir kâşif geliyor!"

Küçük Prens masanın üstüne oturduğunda sık sık soluyordu. Kaç gündür yollardaydı.

"Yolculuk nereden?" diye sordu yaşlı adam.

Küçük Prens de sordu:

"Bu koca kitap ne? Burada ne yapıyorsunuz?"

"Coğrafyacım ben."

"Coğrafyacı ne demek?"

"Coğrafyacı, denizlerin, ırmakların, kentlerin, dağların ve çöllerin yerlerini bilen bilgene denir."

"Ne ilginç! Sonunda gerçek bir meslek adamına rastlayabildik!"

Coğrafyacının gezegenine bir göz attı. Böylesine görkemli, göz alıcı bir gezegen görmemişti.

"Gezegeniniz çok çok güzel. Okyanusları var mı?"

"Bir şey diyemem."

"Ya!" Küçük Prens beklediğini bulamamıştı. "Peki, dağları?"

"Bir şey diyemem."

"Kentleri, ırmakları, çölleri?"

"Ona da bir şey diyemem."

"Hani siz coğrafyacıydınız?"

"Tamam," dedi coğrafyacı, "ama kâşifim dememiştım. Gezegenimde tek kâşif yok."

Kentleri, ırmakları, dağları, denizleri, okyanusları ve çölleri bulup çıkarmak coğrafyacının görevi değildir ki. Coğrafyacının gezinecek vakti yoktur. Masasının başından ayrılmaz. Kâşifler ayağına gelirler. Onlara sorular yöneltir, yolculuk anılarını not eder. Bunlardan birinin anılarını ilginç görürse o kâşifin dürüstlüğü konusunda soruşturma yapar.”

“Neden?”

“Çünkü yalancı bir kâşif, coğrafya kitaplarının başına neler neler getirir. Çok içki içen kâşifler için de aynı durum söz konusudur.”

“O neden?”

“Çünkü sarhoşlar teki çift görür. Diyelim bir yerde tek dağ var, coğrafyacı iki dağ var diye not edecektir.”

“Bir tanıdığım var,” dedi Küçük Prens. “Olsaydı, çok kötü bir kâşif olurdu.”

“Mümkün. Ne diyordum? Kâşifin dürüstlüğü ortaya çıkınca bu kez keşfi için bir soruşturma yapılır.”

“Oraya mı gidiliyor?”

“Yok canım, daha kolayı var. Kâşiften kanıt göstermesi istenir. Sözgelimi büyük bir dağ keşfedilmişse oradan büyük kayalar söküp getirmesi gerekir.”

Coğrafyacı birden coştı:

“Sen çok uzaklardan geliyorsun! Kâşifsin! Artık gezegenini anlatırsın bana.”

Ve kayıt defterini açarak kalemini yonttu.

Kâşiflerin anlattıkları önce kurşunkalemle geçirilir deftere. Mürekkeple işlemeden önce kâşifin kanıtlarını sunması beklenir.

“Eee?” dedi coğrafyacı, umutla.

“Bizim orası o kadar ilginç değil. Küçücük bir yer. Üç yanardağım var. Bunlardan ikisi püskürür halde, biri de sönmüş. Ama belli olmaz tabii.”

“Hiç belli olmaz.”

“Bir de çiçeğim var.

“Çiçekleri kaydetmiyoruz.”

“Neden? Gezegenimdeki en güzel şey o çiçek!”

“Kaydetmiyoruz. Çünkü çiçekler bugün var yarın yok. Yani geçici.”

“Geçici ne demek?”

“Coğrafya kitapları önemli konuları ele alan en değerli kitaplardır. İçlerindeki bilgiler hiç eskimez. Bir dağın yer değiştirmesi çok az rastlanan bir olaydır. Bir okyanusun susuz kalması da öyle. Biz bu deftere ölümsüz şeyleri geçiriyoruz.”

“Ama günün birinde sönmüş yanardağlar yeniden püskürebilir. Tam anlayamadım, ‘geçici’ ne demek?”

“Yanardağlar sönmüş olsa da olmasa da bizim için değişmez. Bizim gözümüzde yanardağ değil, dağ önemlidir. O hiç değişmez.”

Bir soru sordu mu karşılığını alıncaya kadar susmayan Küçük Prens üsteledi:

“Geçici ne demek?”

“Yakın bir gelecekte yok olacağı düşünülebilen şey demektir.”

“Öyleyse çiçeğimin yakın bir gelecekte yok olacağı düşünülebilir.”

“Elbette.”

“Çiçeğim geçiciymiş,” diye düşündü Küçük Prens, “hem kendini savunmak için dört dikeninden başka silahı yok. Bense onu gezegende bir başına bırakıp geldim.”

İlk kez acı çökmüştü içine. Ne var ki kendini çabuk toparladı.

“Şimdi nereye gitmemi öğütlersiniz?” diye sordu.

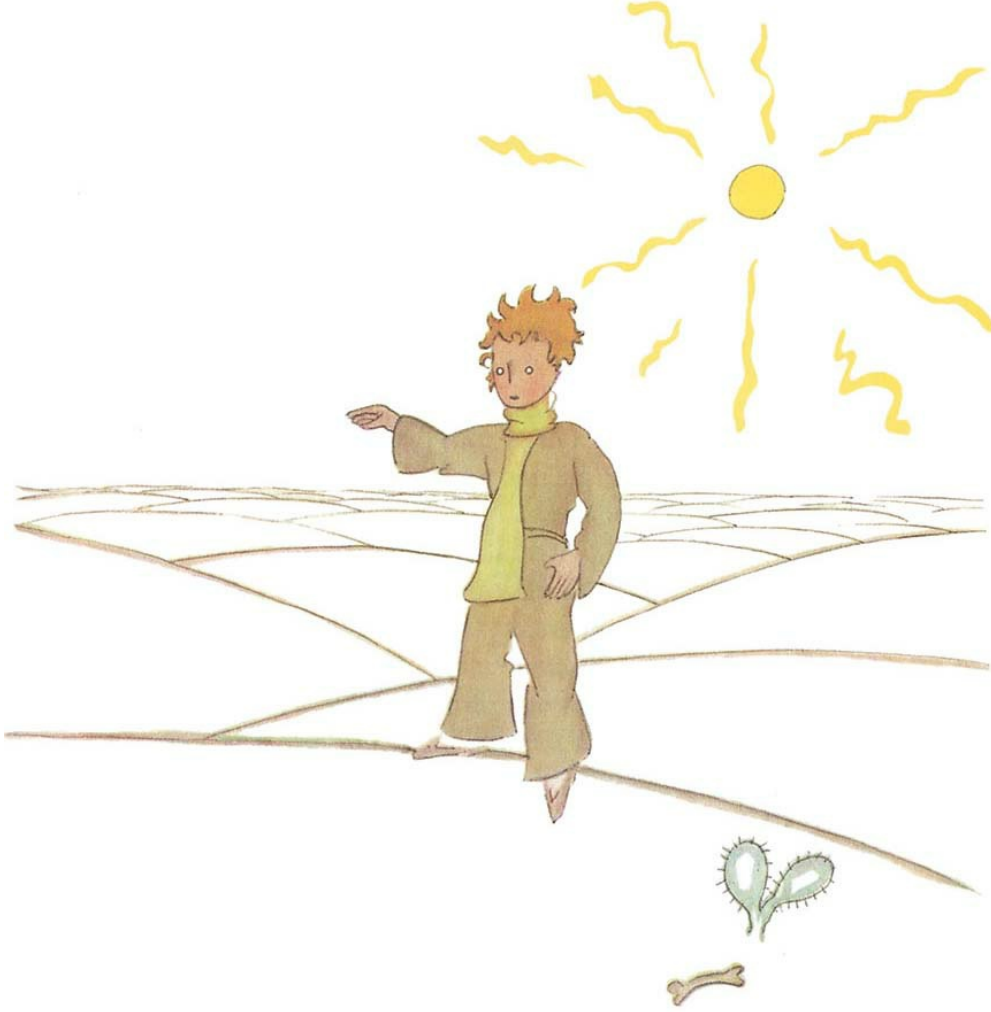
“Dünya adlı gezegene. İyi ün kazanmış bir gezegendir.”

Küçük Prens çiçeğini düşününe düşününe yola koyuldu.

XVI

Yedinci gezegen Dünya'ydı.

Dünya başka gezegenlere benzemez! Orada yüz on bir kral (zenci kralları da sayarsak) yedi bin coğrafyacı, dokuz yüz bin işadama, yedi buçuk milyon sarhoş, üç yüz bir milyon kendini beğenmiş yani aşağı yukarı iki milyar büyük yaşamaktadır.

Size dünyanın genişliği üstüne bir fikir vermek için şu örneği gösterebilirim: Elektriğin bulunmadığı çağlarda, bu gezegenin altı kıtasında dört yüz altmış iki bin beş yüz on bir kişilik bir bekçi ordusu, her akşam sokak fenerlerini yakmakla görevliydi.

Bu orduya uzaktan bakmaya doyum olmazdı. Hareketleri bir opera balesi kadar düzenliydi. Önce Yeni Zelandalı ve Avustralyalı bekçiler görünürdü. Bunlar fenerlerini yaktıktan sonra gider uykuya dalarlardı. Bu kez sıra Çinli ve Sibiryalı bekçilere gelirdi. Onlar da yerlerine çekilince Rus ve Hintli bekçiler ortaya çıkardı. Sonra Afrikalı ve Avrupalılar, sonra Güney Amerikalılar, en sonra da Kuzey Amerikalılar. Sahneye giriş sırası hiçbir zaman bozulmazdı. Görülecek şeydi hakçası.

Yalnız Kuzey Kutbu'ndaki tek fener bekçisiyle kafadarı Güney Kutbu bekçisi boş gezerlerdi; yılda iki kez iş düşerdi onlara.

XVII

İnsan zekâ oyununa kalkınca biraz yalan söylüyor. Ben de fener bekçilerinden söz ederken tam tamına doğrucu davranmadım, gezegenimizi bilmeyenlerde yanlış izlenimler uyandırabilecek bir yola saptım. İnsanların, Dünya'nın yüzeyinde kapladıkları yer çok küçüktür. Dünya'da yaşayan iki milyar insan, mitinglerdeki gibi sıkışık bir şekilde yanyana dursalar, yirmi mil uzunluğunda ve yirmi mil genişliğindeki bir alana kolaylıkla sığarlardı. Yani Dünya'nın bütün insanları en küçük Pasifik adasına yerleştirilebilir.

Bunu büyüklere söyleseniz size inanmayacaklardır. Kendilerinin büyük yer kapladıkları kanısındadırlar çünkü. Kendilerini baobablar kadar önemli görürler. İyisi mi söyleyin hesabını yapsınlar. Sayılara bayılırlar; hesap işlemleri hoşlarına gider. Ama siz vaktinizi bu gereksizliklerle neden öldüreceksiniz? Bilirim, bana güvenirsiniz.

Küçük Prens, Dünya'ya indiğinde hiç kimseye rastlamayınca şaşırmişti. Tam yanlış gezegene geldiğine inanacaktı ki sarı bir halkanın kumda kımıldadığını gördü.

"İyi geceler," dedi Küçük Prens saygıyla.

"İyi geceler," dedi yılan.

"Hangi gezegende bulunuyorum acaba?"

"Dünya'da, Afrika'da."

"Demek Dünya'da hiç insan yok?"

"Burası çöldür. Çöllerde kimsecikler olmaz. Dünya büyüktür," dedi yılan.

Küçük Prens bir taşın üstüne oturarak gözlerini göğe dikti.

"Acaba," dedi, "bir gün hepimiz kendi yıldızımızı yeniden bulalım diye mi yıldızlar böyle parlıyor? Gezegenimi görüyor musun? Tam tepemizde ama nasıl da uzaklarda!"

"Güzelmiş," dedi yılan. "Ne yapmaya geldin buraya?"

"Bir çiçekle başım dertte de."

"Ya!" dedi yılan.

Bir sessizlik oldu.

Küçük Prens yine konuşmaya başladı:

"İnsanlar nerede? Çölde biraz yalnızlık duyuyor kişi..."

"İnsanların arasında da yalnızlık duyulur," dedi yılan.

Küçük Prens uzun süre yılanı inceledi.

"Sen de garip bir hayvansın," dedi. "Parmak kadar kalınlığın var."

"Ama bir kral parmağından daha güçlüyümdür."

Küçük Prens gülümsedi:

"Çok güçlü olamazsın. Hem ayakların da yok. Yolculuk bile edemezsin."

"Seni gemilerin gidemeyeceği kadar uzağa götürebilirim."

Küçük Prens'in ayak bileğine altın bir bilezik gibi dolandı.

“Dokunduğum her yarattığı geldiği yere, toprağa yollarım. Ama sen tertemizsin ve bir yıldızdan geliyorsun...”

“Sen de garip bir hayvansın. Parmak kadar kalınlığın var.”

Küçük Prens susuyordu:

“Şu kaskatı dünyada böylesine güçsüz oluşun acıma duygusu uyandırıyor içimde. Sana yardım edebilirim. Günün birinde gezegeninin özlemine dayanamazsan benim...”

“Seni çok iyi anlıyorum,” dedi Küçük Prens, “yalnız niye öyle bilmece gibi konuşuyorsun?”

“Benim için çözülmeyecek bilmece yoktur,” dedi yılan.

Ve sustular.

XVIII

Küçük Prens çölü geçerken bir çiçeğe rastladı yalnızca. Üç taçyapraklı, sıradan bir çiçektir bu.

“Günaydın,” dedi Küçük Prens.

“Günaydın,” dedi çiçek.

“İnsanlar nerede?” diye kibarca sordu Küçük Prens.

Çiçek, eskiden bir kervan görmüştü.

“İnsanlar mı?” diye tekrarladı. “Galiba altı yedi insan var. Yıllar önce görmüştüm. Ama kim bilir şimdi neredeler? Rüzgârla sürüklenmişlerdir. Kökleri yok, yaşamları güç oluyor bu yüzden.”

“Hoşça kal,” dedi Küçük Prens.

XIX

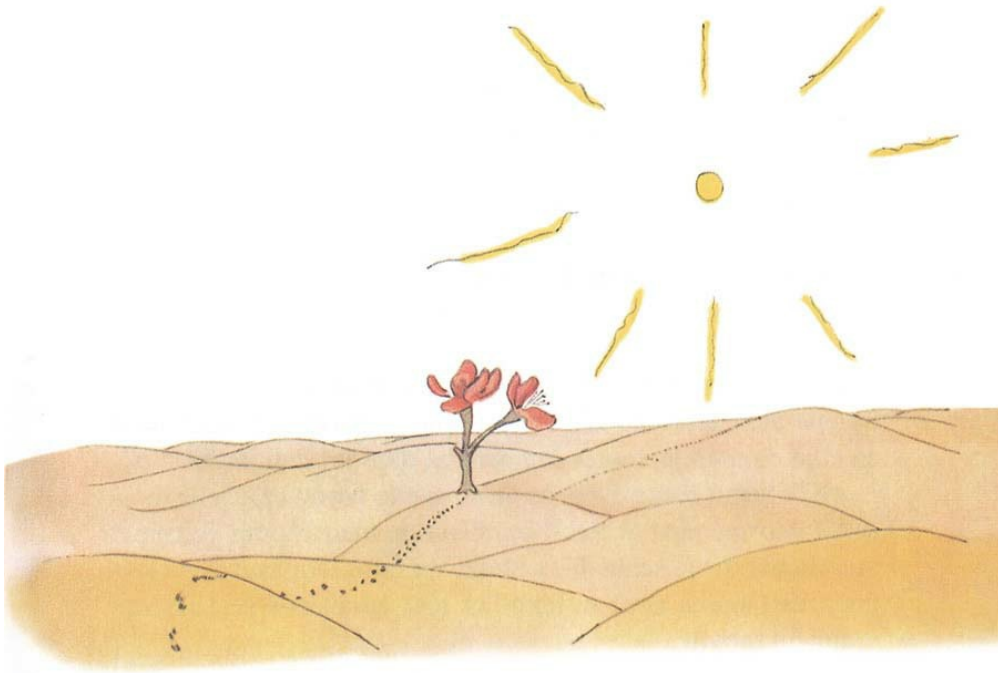
Küçük Prens yüce bir dağa tırmandı. Dağ olarak şimdiye kadar yalnız kendi gezegenindeki üç yanardağı görmüştü; onlar da ancak dizlerine geliyordu. Hatta sönmüş yanardağı tabure olarak kullanırdı. Kendi kendine, "Bu yükseklikteki bir dağdan bir bakışta bütün dünyayı ve bütün insanları görebilirim," diye düşündü.

Ama sipsivri tepelerden başka hiçbir şey ilişmedi gözüne:

"Günaydın," dedi usulca.

"Günaydın... Günaydın... Günaydın..." diye karşılık verdi yankı.

"Kimsiniz?"

"Kimsiniz? Kimsiniz? Kimsiniz?"

"Hepiniz dostum olun. Yapayalnızım."

"Yapayalnızım... Yapayalnızım..."

"Ne tuhaf bir gezegen!" diye düşündü Küçük Prens. "Her yer kuru, her yer sivri, her yer sert ve acımasız. İnsanlarda da düş kurabilme gücü hiç yokmuş. Ne söylerseniz onu tekrarlıyorlar. Benim gezegenimde bir çiçeğim vardı, söze ilk o başlardı..."

Küçük Prens uzun süre kumlar, kayalar, karlar arasında düşe kalka yürüdüktan sonra bir yola ulaştı. Yollar eninde sonunda insanların oturduğu yerlere çıkar.

"Günaydın," dedi.

Baştan başa gül açmış bir bahçenin önünde duruyordu.

Güller bir ağızdan:

"Günaydın," dediler.

Küçük Prens onlara baktı. Hepsi de kendi çiçeğine benziyordu:

"Kimsiniz?" diye sordu; şaşırılmıştı.

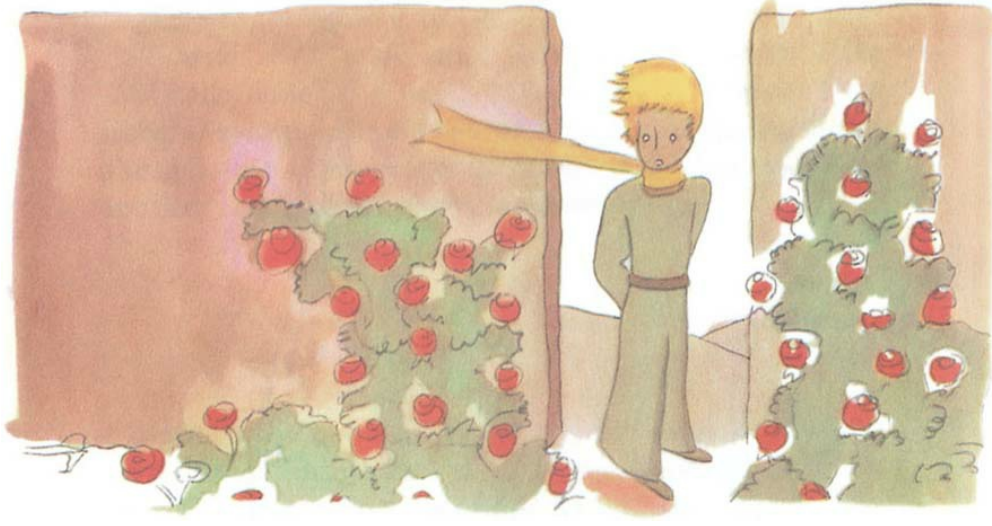
"Bizler gülleriz," dediler güller.

"Ah!" dedi Küçük Prens. Yüreği üzüntüyle doldu. Çiçeği evrende bir eşi daha bulunmadığını söylemişti. Oysa işte bir tek bahçede bile ona tıpatıp benzeyen beş bin çiçek vardı!

"Ne tuhaf bir gezegen. Her yer kuru, her yer sivri."

"Görse ne kızardı," dedi kendi kendine. "Kim bilir nasıl öksürür kendine gülünmesin diye ölüyormuş gibi yapardı. Ben de ölmemesi için seve seve ona bakıyormuşum gibi yapardım. Çünkü aşağıdan almazsam gerçekten ölmeye kalkardı."

Sonra da Őunlar geldi aklına, "EŞsiz bir ieĐim var diye kendimi zengin sanırdım. Oysa sıradan bir gle sahipmiŐim. Sıradan bir gl, ancak dizlerime yükselen biri belki hepten sönmüş  yanardağ... Demek hiç de büyük bir prens deĐilmiŐim."

İşte o sırada tilki geldi.

"Günaydın," dedi.

Çevresine bakıp kimseyi göremeyen Küçük Prens:

"Günaydın," dedi tatlı bir sesle.

"Buradayım," dedi ses, "elma ağacının altında."

"Kimsin sen?" dedi Küçük Prens. "Güzelliğine diyecek yok."

"Ben tilkiyim."

"Gel oynayalım. Canım çok sıkılıyor."

"Seninle oynayamam, evcil değilim."

"Kusuruma bakma," dedi Küçük Prens.

Biraz düşündükten sonra ekledi:

"Evcil ne demek?"

"Buralı değilsin besbelli. Ne arıyorsun burada?"

"İnsanları arıyorum. Evcil ne demek?"

"İnsanlar," dedi tilki, "insanların tüfekleri vardır. Ava çıkarlar. Hepimizin rahatını kaçırlar. Bir de kümeslerde tavuk beslerler. Başka dertleri yoktur. Yoksa piliç mi arıyorsun?"

"Hayır, dost arıyorum. Evcil ne demek?"

"Artık kimselerin umursamadığı bir geleneğin gereği. Bağlar kurmak demektir."

"Bağlar kurmak mı?"

“Evet. Sözelimi sen benim için şimdi yüz binlerce oğlan çocuğundan birisin. Ne senin bana bir gereksinmen var ne de benim sana. Ben de senin için yüz binlerce tilkiden biriyim. Ama beni evcilleştirirsen birbirimize gereksinme duyarız. Sen benim için dünyada bir tane olursun, ben de senin için.”

“Biraz biraz anlıyorum,” dedi Küçük Prens, “bir çiçek var... Galiba beni evcilleştirdi.”

“Olabilir,” dedi tilki, “dünyada neler olmuyor ki?”

“Ama bu dediğim Dünya’da olmadı!”

Tilki şaşırılmış, meraklanmıştı:

“Yoksa başka bir gezegende mi?”

“Evet.”

“O gezegende avcı var mıdır?”

“Yok.”

“Bak bu çok ilginç. Peki, ya piliç?”

“Yok.”

“Hiçbir şey tam istendiği gibi olmuyor,” dedi tilki içini çekerek:

Ama hemen konuya döndü:

“Hayatımda hiç değişiklik yoktur. Ben piliçleri avlarım, insanlar beni avlar. Bütün piliçler birbirine benzer, bütün insanlar da. Doğrusu epey sıkıcı. Ama beni bir evcilleştirirsen hayatım günlük güneşlik oluverir. Öteki ayak seslerinden apayrı bir ayak sesi tanırım. O sesler korkuyla kovuğuma kaçırtır beni, seninkiyse tatlı bir ezgi gibi yeraltından

çağıracaktır. Bak, öteki buğday tarlalarını görüyor musun? Ben ekme yemem. Buğdayın önemi yok benim için. Buğday tarlaları bana bir şey demiyor. Bu çok acı ama senin saçın altın renginde. Beni evcilleştirsen ne iyi olurdu, bir düşün! Altın rengindeki başaklar seni anımsatacak artık. Başaklardaki rüzgârı dinlemeye can atacağım.”

Tilki sustu ve uzun bir süre Küçük Prens’i süzdü:

“Ne olursun evcilleştir beni,” dedi.

“Çok isterdim ama vaktim az. Dostlar edinmeli, yeni şeyler tanımalıyım.”

“Yalnız evcilleştirdiğin şeyleri tanıyabilirsin,” dedi tilki, “insanların tanımaya ayıracak zamanları yok artık. Aldıklarını hazır alıyorlar dükkânlardan. Ama dost satan dükkânlar olmadığı için dostsuz kalıyorlar. Dost istiyorsan beni evcilleştir işte...”

“Evcilleştirmek için ne yapmalıyım?”

“Çok sabırlı olmalısın. Önce benden biraz ötede çimenlerin arasında oturacaksın. Şöyle. Ben seni göz ucuyla süzeceğim, sen ağzını açmayacaksın. Çünkü sözcükler, yanlış anlama kaynağıdır. Her gün biraz daha yakınımda oturursun...”

Ertesi gün Küçük Prens yine geldi.

“Hep aynı saatte gelsen daha iyi olur,” dedi tilki, “sözgelimi öğleden sonra saat dörtte gelecek olsan ben saat üçte mutlu olmaya başlarım. Her geçen dakika mutluluğum artar. Saat dört dedi mi meraktan yerimde duramaz olurum. Mutluluğumun armağanını veririm sana. Ama gelişigüzel gelersen içimi sana hangi saatte hazırlayacağımı bilemem. Ayinsiz olmuyor.”

“Hep aynı saatte gelsen daha iyi olur. Sözgelimi öğleden sonra saat dörtte

gelecek olsan ben saat üçte mutlu olmaya başlarım.”

“Ayin nedir?”

“O da artık kimsenin umursamadığı bir gelenek. Bir günü öbür günlerden, bir saati öbür saatlerden ayırır. Sözelimi peşimdeki avcıların bir ayinleri var. Her perşembe köylü kızlarla dans ederler. Bu yüzden perşembe benim için eşsiz bir gündür! O gün bağlara kadar uzanırım. Avcılar belirsiz günlerde dans etselerdi, bütün günler birbirine benzeyecek, ben de hiç keyif çatamayacaktım.”

Küçük Prens tilkiyi evcilleştirdi. Ayrılık saati yaklaşınca tilki:

“Ah,” dedi “gözyaşlarımı tutamayacağım.”

“Suç sende,” dedi Küçük Prens. “Sana kötülük etmeyi düşünmemiştim, kendin istedin evcilleşmeyi.”

“Orası öyle.”

“Şimdi de gözyaşlarını tutamıyorsun.”

“Orası öyle.”

“Öyleyse bundan bir kazancın olmadı!”

“Oldu, oldu,” dedi tilki, “başak tarlaları meselesi...”

Sonra ekledi:

“Git, bir daha bak güllere. Seninkinin eşsiz olduğunu anlayacaksın. Sonra gel, helalleşelim; sana bir sır vereceğim.”

Küçük Prens, güllere bir daha bakmaya gitti:

“Siz benim gülüme hiç mi hiç benzemiyorsunuz. Şimdilik değersizsiniz. Ne sizi evcilleştiren olmuş ne de siz kimseyi evcilleştirmişsiniz. Tilkim eskiden nasıldı, öylesiniz. O da önceleri tilkilerden bir tilkiydi ama ben onu dost edindim, şimdi dünyada bir tane.”

Yüzükoyun çimenlere uzanıp ağladı.

Güller güç duruma düşmüşlerdi.

“Güzelsiniz ama boşsunuz,” diye ekledi. “Kimse sizin için canını vermez. Buradan geçen herhangi bir yolcu benim gülümün size benzediğini sansa bile o tek başına topunuzdan önemlidir. Çünkü üstünü fanusla örttüğüm odur, rüzgârdan koruduğum odur,

kelebek olsunlar diye bıraktığımız birkaç tanenin dışında bütün tırtılları uğruna öldürdüğüm odur. Yakınmasına, böbürlenmesine hatta susmasına kulak verdiğim odur. Çünkü benim gülümdür o.”

Sonra tilkiyle buluşmaya gitti:

“Hoşça kal,” dedi.

“Hoşça git,” dedi tilki. “Vereceğim sır çok basit: İnsan ancak yüreğiyle baktığı zaman doğruyu görebilir. Gerçeğin mayası gözle görülmez.”

Küçük Prens unutmamak için tekrarladı:

“Gerçeğin mayası gözle görülmez.”

“Gülünü bunca önemli kılan, uğruna harcadığın zamandır.”

Küçük Prens unutmamak için tekrarladı:

“Uğruna harcadığım zamandır.”

“İnsanlar bu gerçeği unuttular, sen unutmamalısın. Evcilleştirdiğin şeyden her zaman sen sorumlusun. Gülünden sen sorumlusun...”

Küçük Prens unutmamak için tekrarladı:

“Gülünden ben sorumluyum...”

"Günaydın," dedi Küçük Prens.

"Günaydın," dedi demiryolu makasçısı.

"Ne yapıyorsun burada?"

"Yolcuları bölük bölük ayırıyorum. Onları taşıyan trenleri bazen sağa yolluyorum, bazen sola."

Birden göz kamaştırıcı ışıklarıyla bir tren fırtına gibi geçerek makasçının kulübesini sarstı.

"Acele ediyorlar," dedi Küçük Prens, "neden acaba?"

"Makiniste sorsan o da bilmez."

O sırada ters yönden göz alıcı ışıklarla ikinci bir tren fırtına gibi geçti.

"Ne çabuk döndüler?"

"Bunlar onlar değil," dedi makasçı, "bu karşıdan gelen tren."

"Buldukları yerden memnun kalmamışlar herhalde."

"Kimse yerinden memnun değildir," dedi makasçı.

Bir üçüncü trenin göz alıcı ışıklar içinde fırtına gibi geçişini duydular.

"Bunlar da birinci trendeki yolcuların peşinde mi?"

"Kimsenin peşinde değiller. Ya uyuyorlar ya da esniyorlardır şimdi... Yalnız çocuklar burunlarını cama yapıştırmışlardır."

"Zaten yalnız çocuklar ne aradıklarını bilirler," dedi Küçük Prens. "Bezden bir bebeğe bütün zamanlarını verirler, varsa yoksa o bebektir; ellerinden alınsa ağlarlar."

"Ne mutlu onlara," dedi makasçı.

XXIII

"Günaydın," dedi Küçük Prens.

"Günaydın," dedi satıcı.

Susuzluk giderici haplar satan bir adamdı bu. Haftada bir hap içtiniz mi artık içecek bir şey aramıyordunuz.

"Bunları neden satıyorsun?" diye sordu Küçük Prens.

"Zamanın boş yere harcanmasını önlemek için. Uzmanların hesabına göre bu haplar alınınca haftada elli üç dakika kazanılıyor."

"Peki, bu elli üç dakikada ne yapacağız?"

"Canın ne isterse."

"Keyfimce harcayacak elli üç dakikam olsaydı ağır ağır bir çeşmeye doğru yürürdüm," dedi Küçük Prens.

XXIV

Uçağımın çölde bozuluşundan sekiz gün sonraydı, yedek içme suyumun son damlasını içerken satıcının öyküsünü anlatmıştı bana.

"Anıların çok güzel," dedim Küçük Prens'e, "ama ben daha uçağımı onaramadım. İçecek suyum da kalmadı. Ben de bir çeşmeye doğru ağır ağır yürüyebilseydim mutlu olurum!"

"Dostum tilki," diye söze başladı.

"Sevgili küçüğüm, tilkinin bu konuyla ne ilgisi var?"

"Neden olmasın?"

"Ama susuzluktan öleceğim nerdeyse."

Mantiğımı kavrayamamıştı.

"İnsan susuzluktan ölecek olsa bile bir dostu olması içini serinletiyor. Sözgelimi ben, bir tilki dostum var diye çok sevinçliyim..."

"İçinde bulunduğum tehlikeyi yeterince anlayamıyor," dedim kendi kendime, "açlık, susuzluk görmemiş. Birazcık güneş yetiyor ona."

Bana baktı bir süre, düşüncelerimi okudu:

"Ben de susadım. Bir kuyu arasak..."

Bitkince elimi salladım. Uçsuz bucaksız çölde şansa güvenerek bir kuyu aramak serüven olurdu. Yine de yürüdük.

Biz saatlerce konuşmadan yürüyederalım, karanlık çökmüş, yıldızlar parıldamaya başlamıştı. Susuzluktan yanıyordum, düşteymiş gibi görüyordum yıldızları. Küçük Prens'in sözleri belleğimde dönüp duruyordu.

"Demek sen de susadın," dedim.

Ama soruma karşılık vermedi.

"Su yüreğe de iyi gelebilir," dedi yalnızca.

Dediğini anlamamıştım ama sustum. Onu sorguya çekmemek gerektiğini öğrenmiştim.

Yorulmuştu. Oturdu. Ben de yanına çöktüm. Kısa bir sessizlikten sonra konuştu:

"Yıldızlar, gözden irak bir çiçek yüzünden güzeldirler."

"Doğru," dedim ve başka söz etmeden ay ışığı altında uzanan kum tepelerine baktım.

"Çok güzel," dedi Küçük Prens.

Haklıydı. Çölü hep sevmişimdir. Bir kum tepesiğine oturursunuz, bir şey görmez, bir şey duymazsınız, yine de sessizlikte bir nabız atar, bir pırıltı kımıldar...

"Bir yerde bir koyunun saklı oluşudur çöle güzellik veren," dedi Küçük Prens.

Kumdaki gizemli pırıltıyı birdenbire kavramak beni şaşkına çevirmişti. Küçükken eski bir evde otururduk, efsaneye göre bir define saklıydı orada. Tabii kimse definenin nasıl

bulunacağını bilmiyor, aramaya da kalkmıyordu. Ama evimiz bir masal havası kazanmıştı. Evim, yüreğinin derinliklerinde bir sır saklıyordu.

“Doğru,” dedim Küçük Prens’e, “ev olsun, yıldızlar olsun, çöl olsun, hepsi de güzelliğini gizliliğe borçlu!”

“Tilkimin görüşüne katılmana sevindim,” dedi.

Küçük Prens uykuya dalınca onu kollarıma alarak yola çıktım. Duygulanmış, coşmuştum. Kollarımda sırça bir hazine taşıyordum sanki. Sanki yeryüzünde ondan daha kolay örselenebilen bir nesne yoktu. Ay ışığında o solgun alna, o yumulu gözlere, rüzgârda uçuşan o saçlara bakıyor, kendi kendime diyordum ki “Bu gördüğüm sadece kabuğu. İçinde gizlenen, gözle görülemez...”

Dudakları gülümseyecekmiş gibi yarı aralanınca:

“Şu kollarımda uyuyan küçük varlığın bana asıl coşku veren yanı,” diye düşündüm, “bir çiçeğe -uyurken bile benliğinde lamba alevi gibi yanan- bir gül görüntüsüne olan bağlılığıdır.”

Şimdi daha da çabuk örselenebilirmiş gibi geliyordu bana. Alevleri korumak gerekir, yoksa küçük bir esintiyle sönerler.

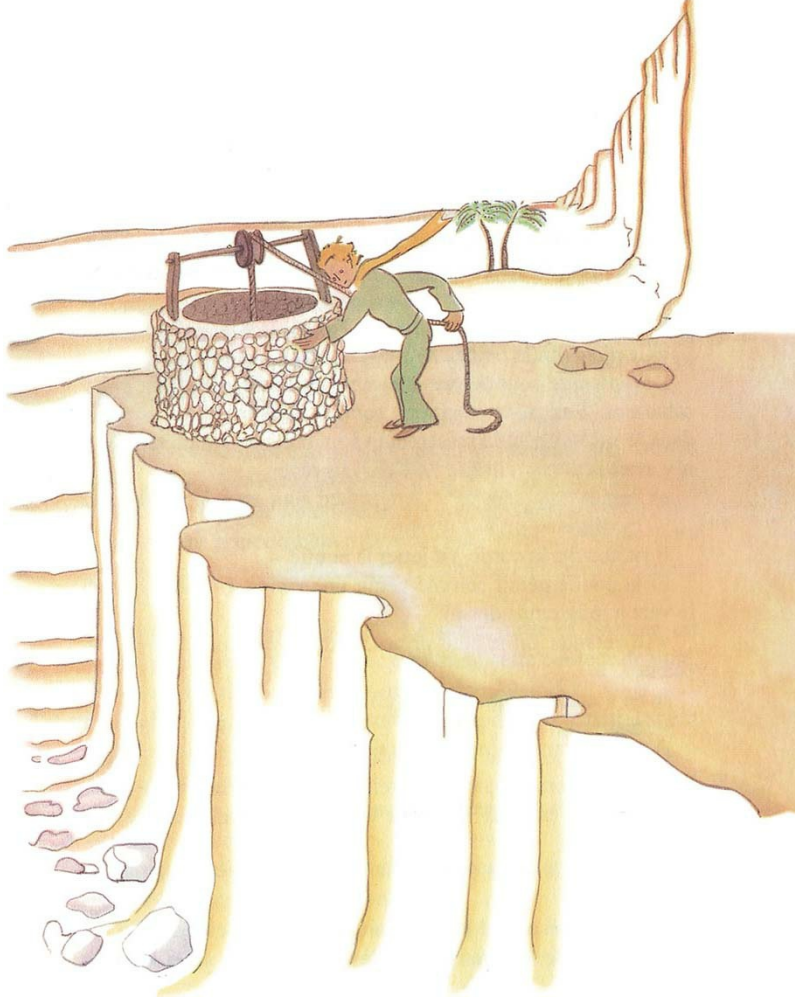
Yürüye yürüye şafakta kuyuya vardım.

Küçük Prens:

"İnsanlar hızlı trenlere biniyorlar ama ne aradıklarını bildikleri yok. Koşuyor, heyecanlanıyor, dönüp duruyorlar," dedi.

Sonra ekledi:

"Bunca çabaya değse bari..."

Güldü. İpi tutarak çıkırğı çevirmeye başladı.

Vardığımız kuyu çöl kuyularına benzemiyordu. Çöl kuyuları kumda açılmış ufak deliklerdir. Buysa bir köy kuyusunu andırıyordu. Ne var ki görünürlerde köy filan yoktu, düş görüyorum herhalde.

"Çok tuhaf," dedim Küçük Prens'e, "her şey hazır: Çıkırık, kova, ip..."

Güldü. İpi tutarak çıkırğı çevirdi. Çıkırık, rüzgârın uğramayı unuttuğu bir fırıldak gibi inliyordu.

"Duyuyor musun?" dedi Küçük Prens, "Kuyuyu uyandırdık, şarkı söylüyor..."

Yorulmasını istemiyordum:

"İpi bana bırak," dedim, "sana ağır gelir."

Kovayı kuyunun ağzına kadar çektim, dayadım. Yorulmuştum ama mutluydum.

Çıkrığın ezgisi kulaklarımdaydı; kıpırdayan suda güneşin kımıldadığını görüyordum.

“Bu suya susamıştım,” dedi Küçük Prens, “ver de içeyim.”

Neyi aradığını anlamıştım.

Kovayı dudaklarına kaldırdım. Gözlerini kapayıp içti. Bir şölen içkisiymiş gibi tatlı, bildiğimiz içkilerden başkaydı bu su. Tatlılığı yıldızların altındaki yürüyüşten, çıkrığın ezgisinden, kollarımdaki güçten geliyordu. Bir armağan gibi iç açıcıydı. Küçükken Noel ağacının ışıkları, gece duasının ezgisi, gülümseyen yüzlerin sevecenliği işte böyle bir parıltı katardı aldığı armağana.

“Sizin Dünya’da insanlar,” dedi Küçük Prens, “bir bahçede beş bin gül yetiştiriyorlar; yine de aradıklarını bulamıyorlar.”

“Bulamıyorlar,” dedim.

“Oysa aradıkları tek bir gülde, bir damla suda bulunabilir.”

“Doğru,” dedim.

Küçük Prens ekledi:

“Ama gözler kördür. İnsan ancak yüreğiyle baktığı zaman gerçeği görebilir...”

Suyu içmişim. Soluklarım düzene girmişti. Şafakta kum, bal rengindedir. Bal rengi de mutluluğuma ekleniyordu. Peki, neydi beni hüzünlendiren?

Küçük Prens yumuşak bir sesle:

“Sözünü tutmalısın,” dedi yanıma oturarak.

“Hangi sözümü?”

“Şey... Koyunum için bir tasma... Çiçekten ben sorumluyum.”

Cebimden resimlerin taslaklarını çıkardım. Küçük Prens onları inceledi ve güldü:

“Senin baobablar da lahanaya benzemiş.”

“Aaa!”

Oysa ben övünüyordum baobablarımla.

“Tilkiye gelince kulaklarına bak, sanki birer boynuz; ne uzun yapmışsın.”

Yine güldü.

“Böyle dememeliydin küçük dostum,” dedim, “ben yalnız boa yılanlarının içten ve dıştan görünüşlerini çizebilirim.”

“Üzme canını,” dedi. “Çocuklar anlar.”

Ben de koyuna bir tasma çizdim. Ona uzatırken içim titriyordu.

“Bilmediğim tasaların var galiba,” dedim.

Soruma karşılık vermedi, dedi ki:

“Biliyor musun, yarın dünyaya inişimin yıldönümü.”

Biraz sustuktan sonra:

“Tam da buralara inmişim,” dedi.

Kızarmıştı.

Nedenini anlamadan içimde tuhaf bir eziklik duydum yine, sormaktan kendimi alamadım.

“Demek bir hafta önce ilk karşılaştığımızda en yakın yerleşim merkezinden bin mil uzakta tek başına dolaşıp durman bir rastlantı değildi. İndiğin yere dönüyordun.”

Küçük Prens yine kızardı.

Biraz duralayarak sordum:

“Belki de yıldönümü içindi?”

Küçük Prens yine kızardı. Kendisine sorulara hiç karşılık vermezdi. Ama insanın yüzünün kızarması “evet” anlamına gelir, değil mi?

“İçimde bir korku var,” dedim.

Sözümü kesti:

“Şimdi sen çalışmalısın. Uçağının başına dönmelisin. Seni burada bekleyeceğim. Yarın akşam gel.”

Ama içime kuşku düşmüştü bir kere. Tilkiyi anımsadım. Birinin sizi evcilleştirmesine izin verirsiniz gözyaşlarını da hesaba katmalısınız.

XXVI

Kuyunun yanında eski bir taş duvarın yıkıntısı vardı. Ertesi akşam işten döndüğümde uzaktan Küçük Prens'i bu duvarın üstüne oturmuş, bacaklarını sallarken gördüm. Şöyle diyordu:

"Demek aklında kalmamış. Tam burası değildi."

Başka biri bir şey demiş olmalıydı ki karşılık verdi:

"Evet, evet bugün. Ama burada değil."

Duvara doğru yürüdüm. O kimseyi ne görüyor ne de duyuyordum. Küçük Prens yine karşılık verdi:

"Tamam. Kumda ayak izlerimin başladığı yeri göreceksin. Orada durup beni bekleyeceksin. Bu gece geleceğim."

Duvara yirmi metre kalmıştı, hâlâ kimseyi göremiyordum.

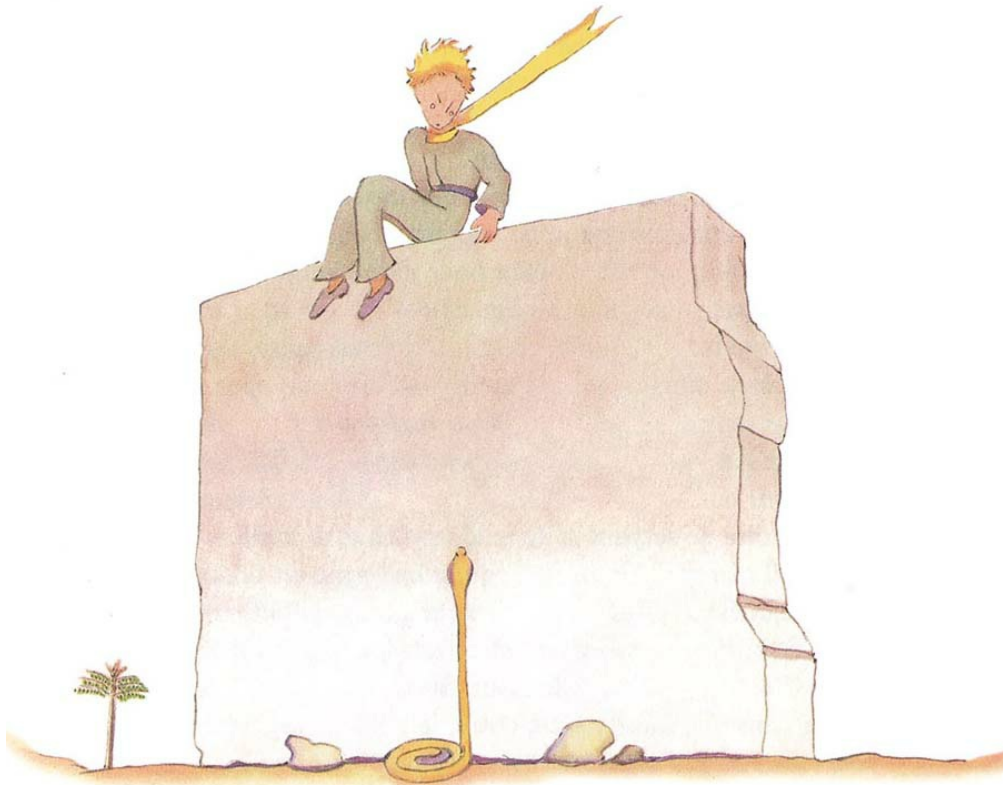
Bir sessizlikten sonra Küçük Prens yine konuştu:

"Vereceğin zehir çok mu iyi? Uzun süre acı çekmeyeceğim, değil mi?"

Yüreğim ağzımda öylece kalakaldım, hâlâ anlamıyordum.

"Hadi şimdi git, aşağı inmek istiyorum."

Gözlerim duvarın dibine kayınca havaya sıçradım. İnsanı otuz saniyede öldüren sarı yılanlardan biri Küçük Prens'in karşısında duruyordu. Tabancamı çekmek için elimi cebime atarken bir yandan da koşmaya başladım. Ancak çıkardığım gürültüyü duyan yılan kapatılan bir fiske gibi kumlarda yavaşça aktı, madeni bir ses çıkararak taşların arasına kaydı usulca.

"Hadi şimdi git, aşağı inmek istiyorum."

Küçük dostumu kollarıma almak için tam vaktinde yetişmiştim. Yüzü bembeyaz olmuştu.

"Bu da ne demek?" diye sordum. "Yılanlarla mı konuşmaya başladın?"

Hep boynuna bağladığı sarı atkıyı gevşettim, şakaklarını ıslattım, su içirdim. Ama soru soracak cesaretim yoktu.

Dolu dolu yüzüme baktı ve kollarını boynuma doladı. Yüreği, vurulmuş bir kuşun yüreği gibi çarpıyordu.

Dedi ki:

"Uçaktaki aksaklığı bulmana çok sevindim. Artık ülkeneye dönebilirsin."

"Sen nereden biliyorsun?"

Ona onarım işinin umulmadık bir anda başarıyla sonuçlandığını haber vermeye gelmiştim.

Soruya karşılık vermeden:

"Ben de gezegenime dönüyorum bugün," dedi.

Sonra üzgün bir sesle ekledi:

"Benimki çok daha uzakta... Çok daha güç..."

Olağanüstü bir şeylerin döndüğünü seziniyordum. Onu kollarımda küçük bir çocuk gibi sıkıyordum ama bir uçuruma son hızla atılmasına engel olamayacakmışım gibi geliyordu bana.

Derin düşüncelere dalmıştı galiba.

"Senin koyunu aldım, sandığı da, tasmayı da."

Hüzünle gülümsedi.

Uzun süre bekledim; yavaş yavaş kendine geliyordu...

"Küçük dostum," dedim, "korkuyor musun?"

Korkuyordu kuşkusuz, hafifçe gülümsedi.

"Bu akşam daha çok korkacağım."

Yeniden o çaresizlik duygusuyla buz gibi oldum. Anladım ki bu gülüşü bir daha görmezsem yapamam. Benim için çölde bir kaynaktı gülüşü.

"Küçük dostum," dedim, "hadi bir daha gül de göreyim."

"Bu gece tam bir yıl oluyor," dedi. "Yıldızım geçen yıl Dünya'ya indiğim yerin tam üstüne gelecek."

"Dostum, bu yılanın, buluşma yerinin ve yıldızının kötü bir düş olduğunu söyle bana."

Yine karşılık vermedi.

"Gerçeğin mayası gözle görülmez," dedi.

"Biliyorum."

“Çiçek için de bu böyledir. Bir yıldızda yaşayan çiçeği seversen geceleri gökyüzüne bakmak güzel gelir. Bütün yıldızlar çiçeğe durur.”

“Biliyorum.”

“Su için de öyle, bana sunduğun su, o çıkırla o ip yüzünden müzik gibi gelmişti. Ne güzeldi değil mi?”

“Güzeldi biliyorum.”

“Gece yıldızlara bakarsın. Benim ülkem o kadar küçük ki nerede olduğunu göremezsin bakınca. Ama böylesi daha iyi. Yıldızım herhangi bir yıldız olacak senin için. Böylece bütün yıldızları gözlemeyi seveceksin. Hepsi dostun olacak. Şimdi sana armağanını vermek sırası geldi.”

Güldü yine.

“Küçük dostum, biricik küçük dostum! Bu gülüşü duymak öyle güzel ki!”

“Benim armağanım da bu işte. Hani suyu içtiğimiz zaman var ya, hep öyle olacak.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Herkesin bir yıldızı var ama kimseninki birbirine benzemiyor. Yolcular için pusula, kimileri için ufak tefek bir ışık, bilginler için çözülmesi gereken bir sorudur yıldızlar. Sözüünü ettiğim işadamına göre ise altından başka bir şey değildirler. Gelgelelim bütün bu yıldızlar suskundur. Yalnız sen, herkesten ayrı göreceksin onları.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Onlardan birinde ben oturuyorum, ben gülüyorum diye geceleri gökyüzüne baktığında sana bütün yıldızlar gülüyormuş gibi gelecek. Gülmeyi bilen yıldızların olacak senin.”

Sonra yine güldü.

“Bir gün üzüntün geçince (çünkü zamanla geçmeyecek üzüntü yoktur) beni tanımış olduğuna sevineceksin. Hep dostum olarak kalacaksın. Gülmek isteyeceksin benimle birlikte. Koşup pencereyi açacaksın. Gökyüzüne gülerek baktığını gören dostların şaşacaklar. Onlara diyeceksin ki, ‘Evet, ne olmuş, yıldızlara bakarken gülerim ben!’ Seni deli sanacaklar başına çorap öreceğim bir güzel!”

Yine güldü.

“Sanki sana yıldız yerine gülmeyi bilen bir sürü çan vermişim gibi.”

Yine güldü, sonra ciddileşti.

“Bu gece... Gelme.”

“Seni bırakmam,” dedim.

“Acı çektiğimi sanacaksın. Ölüyormuşum gibi gelecek. Bu işler böyle. Görme, daha iyi. Zaten değmez.”

“Seni bırakmam.”

Kaygılanmıştı.

“Yılan gelecek ama. Seni sokmasın. Yılanlar kötü yaratıklardır. Üstelik benim yılan eğlence olsun diye sokabilir.”

“Bırakmam seni.”

Birden içi rahatladı.

“Neyse ki ikinci kez sokacak zehirleri kalmaz yılanların.”

O gece yola çıkışını göremedim. Sessizce sıvışmıştı. Yetiştüğimde, çabuk ve kararlı adımlarla yürüyordu.

“Geldin mi?” demekle yetindi.

Elimi tuttu. Hâlâ kaygılar içindeydi.

“Gelmekle iyi etmedin. Acı çekeceksin. Ölmüş görüneceğim, gerçekte ölmeyeceğim oysa.”

Susuyordum.

“Anlıyorsun değil mi? Yol uzun. Bu bedeni taşıyamam. Çok ağır.”

Susuyordum.

“Bırakılmış eski bir deniz kabuğu gibi olacak kalıbım. Eski deniz kabuklarına acınmaz ki.”

Susuyordum.

Cesareti azıcık kırılmıştı ama bir çaba daha gösterdi:

“Bak, ne güzel olacak! Ben de yıldızlara bakacağım. Bütün yıldızlar, çıkrığı paslı birer kuyu olacak. Hepsi taze su sunacaklar bana.”

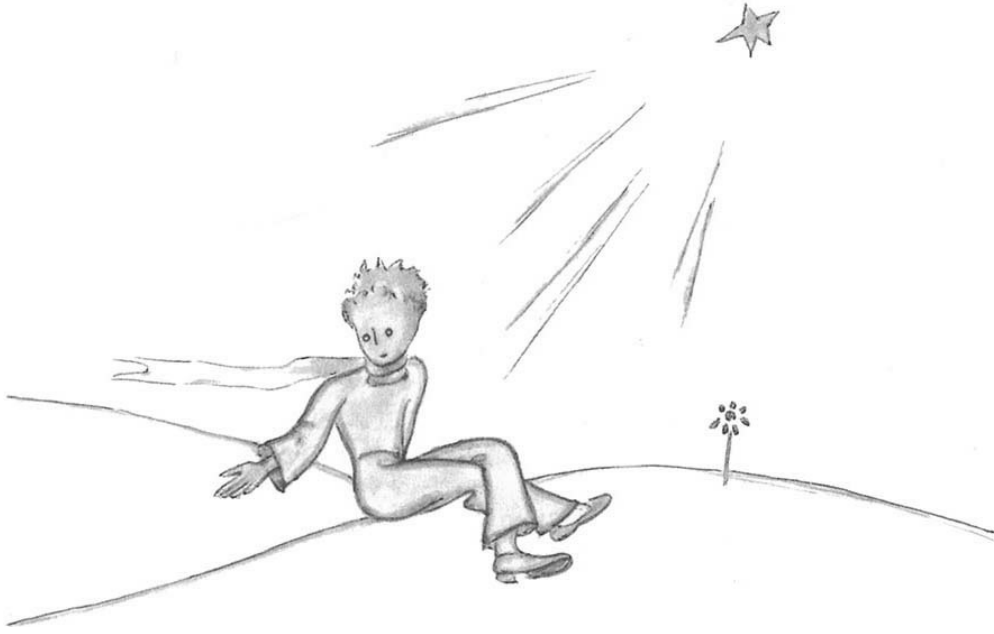
Susuyordum.

“Göreceksin ne eğleneceğiz! Senin beş yüz milyon çanın, benim beş yüz milyon

çeşmem olacak...”

Gözyaşları konuşmasını engelliyordu.

“İşte geldik. Bırak gideyim.”

Korkudan yere oturdu. Dedi ki:

“Biliyorsun bir çiçeğim var. Ondan ben sorumluyum. Öyle güçsüz, öyle saf ki! Hiçbir işe yaramayan dört dikeninden başka kendini savunacak silahı yok.”

Ben de artık ayakta duramadığımdan yere çöktüm.

“İşte böyle,” dedi.

Bir an durakladı, sonra kalktı. Bir adım attı ileriye. Ben kıpırdayamıyordum.

Bileğinin yanında sarı bir parıltı gördüm. Hareketsiz kaldı. Bağırmadı. Usulca bir ağaç gibi yıkıldı. Gürültü bile çıkarmadı, her yan kumdu.

XXVII

Altı yıl geçti aradan. Daha bu öyküyü kimseye anlatmadım. Dönüşümde rastladığım dostlar beni sapasağlam gördüklerine sevindiler. Kederliydim ama onlara, "Yorgunum," dedim.

Şimdi biraz biraz geçti üzüntüm. Yani tam değil. Küçük Prens'in gezegenine döndüğünü biliyorum. Çünkü o sabah gün doğarken bedenine rastlayamamıştım. Öyle ağır bir gövde değildi... Şimdi geceleri yıldızları dinlemeyi seviyorum. Beş yüz milyon çan çalıyor sanki.

Usulca bir ağaç gibi yıkıldı.

Nedir ki umulmadık bir yanlış yapmışım. Küçük Prens'in istediği tasmayı çizerken kayış kısmını yapmayı unutmuşum. Koyununu bağlayamayacak. Düşünüyorum: Gezegende neler oldu acaba? Belki de koyun çiçeği yemiştir.

Kimi zaman, "Olamaz!" diyorum kendi kendime. "Küçük Prens her gece çiçeği fanusa koyar, koyununu gözaltında tutar. Böyle deyince mutluluklar dolduruyor içimi. Bütün yıldızların gülüşü bir tatlılık kazanıyor."

Kimi zaman da, "Eyvah!" diyorum, "ya dalgınlık ettiyse işimiz tamam. Belki bir akşam fanusu unuttu ya da koyun geceleyin sessizce kaçıverdi."

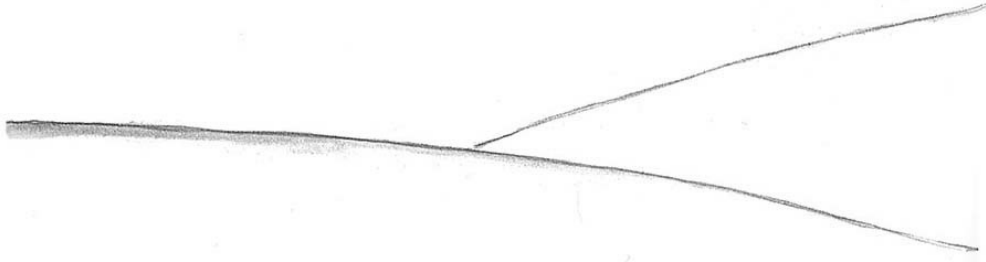
Küçük çanlar o saat gözyaşına dönüşüyor...

Büyük bir karanlık perdesi var bu olayda. Neresi olursa olsun, bir yerde, hiç görmediğimiz bir koyunun bir gülü yiyip yemediği Küçük Prens'i seven bizler için çok şeyi

değiştirir.

Gökyüzüne bakın ve sorun kendi kendinize: Evet mi, hayır mı? Koyun çiçeği yedi mi, yemedi mi? Bakın nasıl her şey değişecek...

Ve hiç bir büyük, bunun ne denli önemli olduğunu anlayamayacaktır!

Bu benim için dünyanın en güzel ve en hüzünlü resmidir. Bir önceki sayfadaki resmin aynıdır ama belleğinize iyice yerleşsin diye bir daha çizdim. Küçük Prens'in yeryüzünde görüldüğü ve kaybolduğu yerdir burası.

Bu resmi iyice inceleyin ki bir gün yolunuz Afrika'ya, çöle düşerse orayı tanıyabilesiniz. Yolculuğunuzda bu noktaya gelince n'olur acele etmeyin. Bir süre yıldızın tam altında bekleyin. Karşınıza bir çocuk çıkıyorsa, gülüyorsa, altın saçları varsa, sorulara karşılık vermiyorsa, biliniz ki odur. O zaman n'olur yüreğime su serpin. Haber salın, geri döndüğünü bildirin bana.

Okumaktan hiç vazgeçmemen dileğiyle...

